

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΤΟ ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ
ΚΑΙ Η
ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ**

Πτυχιακή Εργασία του

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Γ. ΗΛΙΑ

Επιβλέπων: ΓΑΛΑΝΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ

ΠΑΤΡΑ , ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2010

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Έννομο συμφέρον είναι η ανάγκη παροχής έννομης προστασίας δηλαδή το ενδιαφέρον κάθε προσώπου προς πραγμάτωση του δικαίου, με την προσφυγή στα αρμόδια όργανα (Δικαστήρια) και με την επιλογή της οικείας δικαστικής οδού.

Αν ο επιδιωκόμενος σκοπός μπορεί να πραγματοποιηθεί και με απλή εξώδικη ενέργεια λείπει το έννομο συμφέρον, γιατί στοιχείο του εννόμου συμφέροντος είναι το διαδικαστικό συμφέρον και συνεπώς ότι μπορεί να πραγματοποιηθεί εξωδικαστικώς χωρίς προβολή αξιώσεων ενώπιον δικαστηρίου επιχειρείται χωρίς έννομο συμφέρον.

Τα στοιχεία του είναι η ατομικότητα, το έννομο και η αμεσότητα. Η ατομικότητα απαιτεί το σύνδεσμο ορισμένου προσώπου για συγκεκριμένο δικαίωμα. Το άμεσο είναι η ανάγκη παροχής έννομης προστασίας παρούσας η οποία υπάρχει όταν αναφέρεται στις πραγματικές καταστάσεις και έννομες σχέσεις του παρόντος.

Συνεπώς δεν υπάρχει έννομο συμφέρον στις καταστάσεις απλής ελπίδας της πιθανότητας κτήσης δικαιώματος στο μέλλον ή φόβου μελλοντικής απώλειάς του.

Τέλος το έννομο συμφέρον πρέπει να είναι άξιο προστασίας π.χ να μην αφορά εικονική δίκη και να συμπορεύεται με τους σκοπούς του δικαίου (να μην καλύπτει καταχρηστική διαδικαστική πράξη).

Η συνδρομή του εξετάζεται από το Δικαστήριο με βάση την ελεύθερη απόδειξη και το βάρος προς τούτο το έχει όποιος το επικαλείται δηλαδή ο ενάγων.

Η δικονομική συνέπεια της έλλειψης έννομου συμφέροντος, εφ' όσον αποτελεί διαδικαστική προϋπόθεση της δίκης, καθώς και η μη έγκαιρη προβολή των θεμελιωτικών περιστατικών, συνεπάγεται απαράδεκτο της διαδικαστικής πράξης και καθιστά αυτήν αόριστη και απορριπτέα.

*****

ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Έννοια

Αρχίζοντας την έρευνα αυτού του αντικειμένου , δηλαδή του εννόμου συμφέροντος, οφείλουμε να μιλήσουμε πρώτα για την έννοια έννομο συμφέρον.

Η έννοια του έννομου συμφέροντος διεκδικείται από τους θεωρητικούς του δικονομικού δικαίου, ως ανήκουσα σ' αυτό το δίκαιο. Αυτή συναντάται όχι μόνο στις πολυάριθμες διατάξεις του δικονομικού δικαίου(1) αλλά και του ουσιαστικού (2). Αυτό μαρτυρεί όχι μόνο την ευρύτητα του πεδίου εφαρμογής αλλά και τη σημασία της έννοιας αυτής , τόσο για τη θεωρία όσο και για την απονομή του δικαίου. Η συνδρομή της υπό της θεσπισμένης από το άρθρο 68 γενικής ρήτηρας του Κ.Πολ.Δ. δεν εξαντλείται στις περιπτώσεις , στις οποίες υπάρχει αξίωση από τις ειδικές της διατάξεις , αλλά η κυριαρχία της ανακύπτει σε κάθε περίπτωση διαδικαστικής δραστηριότητας και της μη ρητά ρυθμισμένης.

Το έννομο συμφέρον είναι πολυσήμαντη έννοια γι' αυτό και δεν είναι δυνατόν να καθορίσουμε με ακρίβεια το εννοιολογικό του περιεχόμενο γιατί κάτι τέτοιο υποκρύπτει δυσχέρειες. Γι' αυτό πολλές περιπτώσεις ελλείψεως εννόμου συμφέροντος , συγχέονται προς έτερα ουσιαστικά ή δικονομικά ελαττώματα της διαφοράς ή της επιχειρούμενης διαδικαστικής πράξεως (3).

Το εννοιολογικό του περιεχόμενο δεν καθορίζεται από το άρθρο 68 του Κ.Πολ.Δ. , ούτε από τις διατάξεις του ισχύοντος δικαίου. Κατά την επιστήμη έννομο συμφέρον είναι η ανάγκη προς παροχή εννόμου προστασίας.

Για την σύνθεση της έννοιας απαιτείται η συνδρομή του συμφέροντος , από ωφέλεια ή βλάβη από αυτών που επιχειρεί την διαδικαστική πράξη και μάλιστα έννομη ή αναγνωρισμένη από το αντικειμενικό δίκαιο.

-----
(1) Εις τον Κ.Πολ.Δ αναφέρεται στα άρθρα 68,70,73,80,81,91,296,516,542, 556,583,696,697,702,705,717,748,753,782,786,

(2)Εις τον Α.Κ απαντάται ιδιαίτερα στα άρθρα 46,69,101,155,278,902,1194, 1603,1865 κλπ

(3)Ετσι διά της υπ' αριθμ.675/1963 αποφάσεως του Α.Π απορρίπτεται η ασκηθείσα αναγνωριστική αγωγή ,δί' έλλειψη εννόμου συμφέροντος της ανερεσειούσης-

εναγούσης, ενώ η ανερρεθείσα υπ' αριθμ.1902/62 απόφαση του Εφετείου Αθηνών απέρριψε την αγωγή διά νομική αδυναμία του αναιρεσιβλήτου.

Ο έννομος χαρακτήρας αποτελεί την διαφορά η οποία διακρίνει το έννομο συμφέρον από το ιδιωτικό. Πάντως διαφορετικό των πλαισίων του θέματος είναι η νομιμοποιητική λειτουργία του εννόμου συμφέροντος (4).

Από τα δεδομένα αυτά μπορεί να υποστηριχθεί ότι το ουσιαστικό έννομο συμφέρον παριστά την ωφέλεια την οποία κάποιος προσπορίζεται από την άσκηση δικαιώματος, το οποίο αναγνωρίζεται και προστατεύεται από το δίκαιο. Δικονομικό έννομο συμφέρον είναι η διά της δικαστικής απόφασεως προσποριζόμενη ωφέλεια ή αποτροπή βλάβης, υπό την μορφή προστασίας του δικαιώματος ή της εννόμου σχέσεως ή αποσαφηνίσεως της υπαρκτής ή ανύπαρκτης ανακυψάσης αβεβαιότητας ή αμφισβητήσεως.

Δεν είναι όμως σαφές αν το έννομο συμφέρον εμπίπτει στη σφαίρα των αντικειμενικών γεγονότων ή ανάγεται στην ευρύτερη έννοια των προσωπικών σχέσεων του αιτούμενου την έννομο προστασία. Υποστηρίζεται ισχυρά τόσο η πρώτη όσο και η δεύτερη άποψη. Πάντως μόνο ο συγκερασμός των γνωμών αυτών, καλύπτει ευρύτερα τα αίτια των παραγωγικών του εννόμου συμφέροντος αιτιών.

Οι ιδιωτικές σχέσεις οι οποίες αναφέρονται στο ιδιωτικό δίκαιο το οποίο προνοεί για το έννομο συμφέρον, έχει τη δυνατότητα να προσθέσει ως περιεχόμενο του όχι μόνο το περιουσιακό πεδίο αλλά εκτείνεται και στη σφαίρα επιδιώξεων συναπτομένων προς τη προσωπικότητα του ατόμου, όπως και επί άυλων αγαθών ή εννόμων σχέσεων προέχοντος του ηθικού χαρακτήρα. Αυτό το συμφέρον υφίσταται στις σχέσεις του ιδιωτικού δικαίου στον οποίο δεσπάζει ο ηθικός δεσμός ο οποίος προκύπτει από το γάμο ή τη συγγένεια, ή τις σχέσεις των γονέων προς τα τέκνα κ.λ.π.

Δύναται όμως να ανακύνει προστατεύσιμο έννομο συμφέρον και από τις σχέσεις δημοσίου, ποινικού ή διοικητικού δικαίου, εφόσον οι σχέσεις αυτές δεν απεκλείστησαν της δικαιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων.

Το έννομο συμφέρον εξατομικεύεται, συναπτόμενο προς το πρόσωπο που επιχειρεί την διαδικαστική πράξη. Η εξατομίκευση αυτή διατηρείται και στη περίπτωση της ομοδικίας. Διότι σ' αυτή η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος είναι προϋπόθεση κάθε ευνοούμενης δίκης. Αυτό όμως δεν αποκλείει την ύπαρξη κοινού εννόμου συμφέροντος των ομοδικούντων.

Πέρα του εξατομικευμένου εννόμου συμφέροντος, υπάρχει και το συλλογικό. Το πότε υφίσταται το συμφέρον αυτό, ποιος προστατεύεται από αυτό και ποιος ο νομιμοποιούμενος για την άσκηση της οικείας αγωγής, είναι ζητήματα τα οποία καθορίζονται από το περιεχόμενο της εκάστοτε διατάξεως(5).

---

(4)Σ ι ν α ν ι ω τ ο υ Η νομιμοποίηση των διαδικών στην πολιτική δίκη & 5 σελ.50 επ.,&10 σελ.117 επ.

(5). Για την θεωρητική και νομολογιακή εξέλιξη της προστασίας του συλλογικού επαγγελματικού συμφέροντος βλ.Ρ ά μ μ ο

Η διάταξη περί εννόμου συμφέροντος αποτελεί κανόνα δημοσίου διατάξεως , διότι υπηρετεί γενικότερο σκοπό ή συμφέρον, με σκοπό την διατήρηση της ευνομίας και της κοινωνικής ειρήνης , μέσα από την επέμβαση της δικαστικής εξουσίας.

*****

Δομή και θεμελίωση

Είναι στη φύση της προσωπικότητας του ατόμου , η ελεύθερη ανάπτυξη της δραστηριότητας αυτού. Αυτή η δραστηριότητα της προσωπικότητας του ατόμου , η οποία οδηγείται από υποκειμενικά κίνητρα , διεισδύει στη σφαίρα αλλότριων συμφερόντων. Αλλά η κοινωνική διαβίωση , η οποία δημιουργεί πλέγματα εννόμων σχέσεων , αμβλύνει την οξύτητα των κινήτρων αυτών.

Η ατομική δραστηριότητα , η οποία εκδηλώνεται μέσα στα πλαίσια της ιδιωτικής βουλήσεως , δεν είναι ανεξέλεγκτη , αλλά περιχαρασσεται από περιορισμούς , οι οποίοι τίθενται υπό του εννόμως οργανωμένου κοινωνικού συνόλου. Όπως και να έχει η έννομος τάξη , αποκλείει την αυθαίρετη παρέμβαση στη σφαίρα αλλότριων δικαιωμάτων και συμφερόντων. Οποιαδήποτε προσβολή των εννόμως ρυθμισμένων σχέσεων πλήττει μεν το φορέα των δικαιωμάτων και συμφερόντων τούτων αλλά και διαταράσσει και την έννομο τάξη , λόγω της απαξίας της πράξεως.

Όμως το αντικειμενικό δίκαιο , προσαρμοσμένο στη συγκεκριμένη περίπτωση διαταράξεως του έννομου βίου , αναπτύσσει την προστατευτική ισχύ και ανοίγει την έννομο οδό ικανοποίησης του πληγέντος διά της παροχής εννόμου προστασίας.

Η αυτοδύναμος προστασία , που αποτελεί αρχέγονο νομικό κατάλοιπο και ρυθμίζεται ατελώς από το δίκαιο κατ' εξαίρεση είναι συγχωρητή υπό της εννόμου τάξεως.

Αλλά τα συμφέροντα και οι ανάγκες του ατόμου , αποτελούν την πρωταρχική αιτία θεσμοθετήσεως , διότι το άτομο αποτελεί το εννόμως προστατευόμενο κοινωνικό κύτταρο το οποίο στη διάρκεια του χρόνου . διευρύνονται οι περιπτώσεις στις οποίες οι πράξεις του εμπίπτουν στην έννομο τάξη.

Το έννομο συμφέρον αποτελεί έννοια βασική ώστε να αναζητείται επί πάσης διαδικαστικής πράξεως.

Η προσφυγή στο δικαστήριο αποτελεί δικαίωμα του ατόμου(1), μέσα από την άσκηση της προβάλλεται στο δικαστήριο η δικονομική αξίωση (2)προς παροχή εννόμου προστασίας.

-----
(1)Ράμμου,Στοιχεία Ελλην.Πολιτικής Δικονομίας ,5η έκδοση & 5 ,I και 87

(2)Μητσόπουλου Η θεωρία του αστικού δικονομικού δικαίου Δ,1,14

Περιεχόμενο της δικονομικής αξιώσεως , αποτελεί η δικαιολογούσα το προβαλλόμενο αίτημα ουσιαστική έννομος σχέση(3) , από την οποία απορρέει το προσβαλλόμενο δικαίωμα ή συμφέρον.

Απέναντι στην αξίωση αυτή , βρίσκεται η υποχρέωση της πολιτείας ως φορέας της δικαστικής εξουσίας , προς απονομή της δικαιοσύνης διά των αρμοδίων οργάνων(4).

Η διαδικαστική πράξη (αίτηση , αγωγή , παρέμβαση , ένδικα μέσα) η οποία κατατίθεται στη δίκη και από την οποία απορρέει η αξίωση , αποσκοπεί στην παροχή εννόμου προστασίας , υπό την μορφή είτε της εκδόσεως ευνοϊκής απόφασης , είτε της αναγκαστικής εκτελέσεως της κατανηφισθείσης αξιώσεως , είτε της λήψεως ασφαλιστικών μέτρων.

Η ικανοποίηση του ατόμου που προσφεύγει επέρχεται μέσω δίκης , χωρίς αυτό να είναι σκοπός αυτής , διότι η έννομος τάξη , βαίνει πέρα των ατομικών επιδιώξεων του αιτούμενου την έννομο προστασία.

Σκοπός της δίκης είναι η πραγμάτωση του δικαίου , ενώ η ικανοποίηση του εκείνου που επιχειρεί την διαδικαστική πράξη , είναι το αποτέλεσμα της δίκης. Ο τελεολογικός σκοπός της δίκης δεσπάζει , διότι από αυτόν υπηρετείται το σύνολο , μέσα στο οποία εντάσσονται και τα συμφέροντα του εκάστου μέλους αυτής.

Ο αιτούμενος την ένδικο προστασία , αποσκοπεί στην έκδοση ευνοϊκής απόφασης επί της ουσίας , ενώ η έννομος τάξης προβλέπει στην έκδοση δίκαιης αποφάσεως. Τότε δε η απόφαση είναι δίκαια όταν τα <<φανερωθέντα εν τη δίκην >> πραγματικά περιστατικά , ταυτίζονται με την αντικειμενική αλήθεια και υπάγονται υπό του προσήκοντα κανόνα του εξ αντικειμενικού δικαίου , διότι την ουσιώδη αξία της δίκης , αποτελεί η ορθότητα της δικαστικής κρίσεως.

Αυτή είναι η έννοια του άρθρου 95 παρ.1 του Συντάγματος της 15 Νοεμβρίου του 1968, που ορίζει ότι υπό των δικαστηρίων << απονέμεται δικαιοσύνη >> (όπως και κατά το άρθρο του 87 παρ.1 του Συντάγματος του 1952). Και ασχέτως προς το θεωρητικό πρόβλημα της αξιολόγησης και των δικονομικών επιπτώσεων της άδικης απόφασης ως διαδικαστικής πράξης, η έννομος τάξη προστατεύει τα μη προσβληθέντα δίκαια και αναδεικνύει τα ήδη προσβεβλημένα , αποσκοπεί να καταστήσει επικρατούσα στο κόσμο την ιδέα του δικαίου.

Είναι συνταγματικά κατοχυρωμένο το δικαίωμα για παροχή εννόμου προστασίας βάσει του άρθρου 119 του Συντάγματος 15 Νοεμβρίου 1968 , το οποίο ορίζει ότι << οποιοσδήποτε δικαιούται την παροχή εννόμου

-----
(3)Μητσόπουλου ,Η αναγνωριστική αγωγή ,&5,II,3,σελ.96 επ

(4)Οι σύγχρονες δικονομικές τάσεις προσανατολίζονται προς την άποψη ότι η υποχρέωση της πολιτείας δεν συνίσταται στην έκδοση ευνοϊκής αποφάσεως επί της ουσίας αλλά εις την υπό των δικαιοδοτικών αυτής οργάνων κατά καθήκον έρευνα του περιεχομένου της προβαλλομένης δικονομικής αξιώσεως αποφαινομένων πρωτίστως επί του παραδεκτού Μητσόπουλου Η θεωρία του

προστασίας από το δικαστήριο και δύναται να αναπτύξει ενώπιον του τις απόψεις του περί των δικαιωμάτων ή των συμφερόντων του>>.

Η διάταξη αυτή , αναγνωρίζει το δικαίωμα κάθε ατόμου να αιτηθεί ενώπιον του δικαστηρίου την παροχή εννόμου προστασίας και εντασσόμενη στα θεμελιώδη δικαιώματα , θέτει συγχρόνως και δικονομικό κανόνα εξ' αντικειμένου.

Οι προϋποθέσεις λειτουργίας της παραπάνω συνταγματικής επιταγής , τίθενται υπό τους κανόνες του θετικού δικαίου. Το άρθρο 68 του Κ.Πολ.Δ ορίζει ότι << δικαστική προστασία δύναται να ζητήσει ο έχων άμεσο νομικό συμφέρον >>. Η διάταξη αυτή περιέχει μία γενική ρήτρα μέσα από την ευρύτερη διατύπωση της οποίας προσδίδεται στο έννομο συμφέρον θεμελιώδη χαρακτήρα , ώστε σε κάθε διαδικαστική πράξη προς παροχή εννόμου προστασίας , οποιουδήποτε διαδίκου και σε οποιανδήποτε βαθμό δικαιοδοσίας , απαιτείται άμεσο έννομο συμφέρον. Διά της διατάξεως αυτή το έννομο συμφέρον ανάγεται σε προϋπόθεση απονομής της εννόμου προστασίας , με την έννοια ότι τούτο δεν θεμελιώνει , αλλά εναντίον οριοθετεί και περιορίζει αυτή.

*****

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

1. Ο ΝΟΜΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΕΝΝΟΜΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ

Η διάσταση γνώμων που υπάρχει μεταξύ της δικονομικής θεωρίας και της πράξης, προκαλεί το πρόβλημα του νομικού χαρακτήρα του έννομου συμφέροντος. Αμφισβητείται ότι αποτελεί προϋπόθεση παροχής έννομου προστασίας, η κατ' ουσίαν παραδοχή της αιτήσεως περί παροχής έννομου προστασίας, η οποία αποτελεί διαδικαστική προϋπόθεση, δηλαδή προϋπόθεση του παραδεκτού της διαδικασίας προς έρευνα της αιτήσεως για την έκδοση αποφάσεως επί της ουσίας. Όμως έχουν διατυπωθεί αντιρρήσεις για την αναγκαιότητα αυτής της διάκρισης των προϋποθέσεων, εν τούτοις η διάκριση αυτή δεν αποτελεί αφηρημένο θεωρητικό δογματισμό, διότι ανεξάρτητα από τις γνώμες αυτές, επέρχονται διάφορες έννομες συνέπειες.

A) Ειδικότερα με την αποδοχή της πρώτης γνώμης, το έννομο συμφέρον:

- α) Αποτελεί την βάση της αγωγής και συνεπώς κατά το άρθρο 216 του Κ.Πολ.Δ. εκτίθενται σε αυτή τα σύνθετα πραγματικά περιστατικά.
- β) Σε έλλειψη τούτων, το δικόγραφο δεν δύναται να συμπληρωθεί δια των προτάσεων και έτσι είναι αόριστο και απορριπτέο για ουσιαστικούς λόγους.
- γ) Τα περιστατικά αυτά πρέπει να υφίστανται κατά το χρόνο εγέρσεως της αγωγής.
- δ) η προσβολή των σύνθετων περιστατικών του έννομου συμφέροντος ερευνάται αυτεπαγγέλτως ως αναγόμενη εις θέμα προδικασίας.

B) Αντίθετα με την αποδοχή της δεύτερης γνώμης το έννομο συμφέρον:

- α) Αποτελεί διαδικαστική προϋπόθεση και όχι στοιχείο της βάσεως της αγωγής.
- β) Τα περιστατικά τα οποία συνίστανται σε αυτό και τυχόν να μην εκτίθενται στην αγωγή, μπορούν να προσβληθούν δια των προτάσεων, μέχρι την πρώτη συζήτηση καλυπτόμενης της αοριστίας.
- γ) Με έλλειψη των περιστατικών αυτών, το δικόγραφο αποκρούεται ως απαράδεκτο, δηλαδή απορρίπτεται για τυπικούς λόγους.

δ) Η αυτεπάγγελτος έρευνα περιορίζεται στο ένα τα προσβληθέντα περιστατικά συνιστούν ή όχι έννομο συμφέρον.

II. Με το προγενέστερο δικονομικό καθεστώς οι απόψεις δίστανται , τόσο για τη θεωρία όσο και για την πράξη. Κάθε μια από τις απόψεις αυτές , λόγω ελλείψεως σχετικής διατάξεως , ενισχύεται επιχειρηματολογία με επίκληση κυρίως από εκείνες που έχουν αναπτυχθεί στην Γερμανία. Με την παραπάνω θεωρία υποστηρίχθηκαν και οι δύο απόψεις. Η διάσταση μεταφέρθηκε στο χώρο του νέου δικονομικού καθεστώτος με επίκληση της παλαιάς επιχειρηματολογίας.

Αν και στη νομολογία επέχει άρχουσα θέση , το έννομο συμφέρον αποτελεί διαδικαστική προϋπόθεση ή προϋπόθεση του αποδεκτού. Υποστηρίχθηκε και η άλλη γνώμη ότι αποτελεί και προϋπόθεση παραδοχής εννόμου προστασίας. Πέρα όμως από αυτά , έχει διατυπωθεί η άποψη ότι το έννομο συμφέρον αποτελεί στοιχείο της αγωγής , χωρίς ειδικότερου προσδιορισμού του νομικού του χαρακτήρα , ενώ κατ' άλλη άποψη το έννομο συμφέρον έχει κριθεί ως θεμελιώδης ιδιότητα των δικαζόμενων. Η διαφορά αυτή δεν είναι μόνο λεκτική αλλά και κατά το περιεχόμενο της αξιολόγησης της ειρημένης προϋποθέσεως , αποδεικνύει την ύπαρξη του προβλήματος και την ανάγκη ενιαίας αντιμετώπισης.

III. Ήδη από τις εισαχθείσες καινοτομίες υπό του Κ.Πολ.Δ. και το άρθρου 68 , το πρόβλημα του νομικού χαρακτήρα του εννόμου συμφέροντος τίθεται σε νέα βάση. Στην διαφοροποίηση της διατάξεως που θα επέλθει πρέπει να αναζητηθεί η απάντηση. Η έλλειψη θετικής διατάξεως που αντιμετωπίζει το θέμα αυτό άμεσα ή έμμεσα , οδηγεί την έρευνα της ιστορικής προελεύσεως εξελίξεως και διαπλάσεως του άρθρου τούτου , προς αναζήτηση των αιτιών και του σκοπού της βουλήσεως προς θέσπισης αυτής , ως σημείου προσανατολισμού κατά τη δυσχερή ερμηνεία προς την ερμηνεία της διατάξεως.

Υπό το πρίσμα τούτο εκτίθενται τα παρακάτω:

A) Από την αναδρομή στην ιστορική καταγωγή και μορφολογική εξέλιξη της κρίσιμης διάταξης προκύπτουν τα ακόλουθα:

Ο εισηγητής(1) δια του οικείου διαγράμματος του Σχ. Πολ..Δ .θεωρεί τις διατάξεις των άρθρων 67-90 της προηγούμενης Πολ.Δ. < , ελλειπείς και ανάμικτους >> , πρότεινε όμως κατά το << υπόδειγμα των γερμανικών νομοθεσιών >> , να διαχωρισθεί η ικανότητα προς το τι είναι διάδικο από την ικανότητα προς το να παρίστασθαι στο δικαστήριο, στην οποία να περιληφθεί ειδική διάταξη περί εννόμου συμφέροντος , διατυπώσας βάσει των σκέψεων αυτών , αντίστοιχα στα άρθρα 88 και 89 του προσχεδίου.

Αλλά κατά τις συζητήσεις υποστηρίχθηκε ότι το έννομο συμφέρον δεν είναι προϋπόθεση της ικανότητας να παρίστασθε στο δικαστήριο. Επιστημάνθηκε δε η θεωρητική ανάγκη και η πρακτική σημασία διαχωρισμού του εννόμου συμφέροντος και συστήθηκε η διατύπωση κειωρισμένων διατάξεων.

-----
(1)Σ α κ κ έ τ α ς

Προβλήθηκε ως επιχείρημα δικαιολογώντας την άποψη αυτή , ότι στην έλλειψη εννόμου συμφέροντος , η αίτηση παροχής προστασίας απορρίπτεται κατ' ουσία , ενώ η έλλειψη ικανότητας προς το παρίστασθε στο δικαστήριο , απορρίπτεται για τυπικούς λόγους. Αλλά και ο εισηγητής υποστήριξε ότι η έλλειψη εννόμου συμφέροντος δεν επιδρά στο κύρος της διαδικαστικής πράξης , αλλά δημιουργεί ουσιαστικό απαράδεκτο της άνευ συμφέροντος υποβαλλόμενης στο δικαστήριο αξίωσης.

Η συντακτική επιτροπή αποκρούοντας την από το άρθρο 89 προτεινόμενη από τον εισηγητή συνάρτηση του εννόμου συμφέροντος προς την ικανότητα να παρίστασθε στο δικαστήριο ,αποφάσισε την αφαίρεση της περικοπής περί του εννόμου συμφέροντος.

Β)Το προπαρασκευαστικό αυτό υλικό αποτελεί βοηθητικό μέσο για την ερμηνεία και τη γνώση του σκοπού της διατάξεως. Διότι οι προτάσεις που μετέχουν στην επιτροπή , αν και στερούνται νομικής δύναμης αποτελούν κριτήρια στα οποία πρέπει να προσανατολίζεται η ερμηνεία . Ούτε κατά τις προηγούμενες συζητήσεις της συντακτικής επιτροπής ανευρίσκονται σαφή κριτήρια έρευνας του νομικού χαρακτήρα του εννόμου συμφέροντος , το οποίο αναγκαία διέπει τις αποφάσεις που λαμβάνονται.

Από την επιχειρηματολογία που στηρίζεται η ληφθείσα απόφαση , συνάγεται το ερμηνευτικό συμπέρασμα , ότι ενώπιον της επιτροπής το έννομο συμφέρον ετίθετο ως προϋπόθεση παροχής εννόμου προστασίας και διαχωρίζεται από τις διαδικαστικές προϋποθέσεις.

Όταν επί πολυπρόσωπες επιτροπές προκαλείται συζήτηση περί της έννοιας της διατάξεως , ανταλλάσσονται απόψεις και η επιτροπή επιλέγει μία από αυτές εκφράζοντας την δικαιολογητική βούληση αποδοχής των διατυπωθέντων υπέρ της άποψης των επιχειρημάτων που έχει επιλεγεί. Η αναζήτηση αντίθετης αντιβαίνει ευθέως προς την βούληση που εκφράζει η επιτροπή.

Γ) Ανεξάρτητα όμως τούτο , ούτε από την τελεολογική μέθοδο που αρμόζει στην ερμηνεία του δικονομικού δικαίου , ούτε από τη σκοπιμότητα που διέπει το δικονομικό δίκαιο συσχετισμό προς το σκοπό της δίκης , δικαιολογείται η ένταξη του εννόμου συμφέροντος στις διαδικαστικές προϋποθέσεις . η έννομο σχέση της δίκης αποτελεί το μέσο προς πραγμάτωση του δικαίου. Αυτό σημαίνει ότι η έννομος σχέση που αμφισβητείται και έχει προσβληθεί τελούν μαζί με τη δίκη μια οργανική αλληλουχία αλλά υπό προϋποθέσεις διαφορετικού λειτουργικού προορισμού και διακεκριμένης φύσεως. Δια του εννόμου συμφέροντος συντελείται η τελειότητα της ουσιαστικής εννόμου σχέσεως και όταν αυτό ερευνάται στη δίκη , ανιχνεύεται η πληρότητα της ουσιαστικής εννόμου σχέσεως και η προσβολή αυτής για να παρασχεθεί έννομος προστασία. Συνεπώς η ένταξη του εννόμου συμφέροντος στις προϋποθέσεις του παραδεκτού της διαδικασίας , αποτελεί μετατροπή μιας αναγκαίας προϋπόθεσης για την κατ' ουσίαν παραδοχή της αιτήσεως , για

διαδικαστική προϋπόθεση. Και είναι ήδη βέβαιο ότι << το δικονομικό δίκαιο δεν ζη επί πίστωση του δικονομικού δικαίου >> .

Αλλά όπως υποστηρίζεται το δίκαιο μπορεί να μη πάσχει από την κυριαρχία των δικονομικών διατάξεων , διότι στο νομικό εξοπλισμό του αιτούμενο την έννομο προστασία υπάρχει περιορισμός για καθαρά δικονομικούς λόγους και δύναται να επιφέρει εξασθένηση των ουσιαστικών δικαιωμάτων ή κινδύνων στην πραγμάτωση του σκοπού της δίκης.

Δ)Η παροχή εννόμου προστασίας δεν πηγάζει αποκλειστικά από την ύπαρξη δικαιωμάτων τα οποία θεσπίζονται από το ουσιαστικό δίκαιο , αλλά και από την συνδρομή ειδικών προϋποθέσεων που ορίζονται στο δικονομικό δίκαιο.όμως προβάλλεται αξίωση προς παροχή εννόμου προστασία σ , το ουσιαστικό δίκαιο συνδέεται προς το δικονομικό δίκαιο , αλλά η υλοποίηση της προστασίας επιτυγχάνεται δια του δικονομικού δικαίου.. οι θεωρητικές δικονομικές τάσεις αποκρούουν κάθε συσχέτιση αιτήσεως παροχής εννόμου προστασίας προς το ουσιαστικό δικαίωμα . το άρθρο 68 του Κ.Πολ.Δ. ορίζει ότι ο έχων άμεσο συμφέρον << δικαιούται να ζητήσει >> δικαστική προστασία . εμμέσως αναφέρεται στον ουσιαστικό εξοπλισμό και τα πραγματικά περιστατικά που το συνιστούν. Από εκεί πηγάζει το έννομο συμφέρον. Όταν δε το άρθρο 216 παρ.1 του Κ.Πολ.Δ. επιτάσσει ότι η αγωγή πρέπει να περιέχει << σαφή έκθεση των γεγονότων τα οποία θεμελιώνουν κατά νόμο αυτή, διαλαμβάνει τα περιστατικά που συνίστανται στο έννομο συμφέρον>>.

Έτσι και αλλιώς η ένταξη του εννόμου συμφέροντος στις προϋποθέσεις παροχής εννόμου προστασίας , δικαιολογείται και από τις διατάξεις αυτές . είναι σύμφωνο με τη νομική του φύση και συμβιβάζεται προς το λειτουργικό του προορισμό. Αντίθετα η υπαγωγή του εννόμου συμφέροντος στις διαδικαστικές προϋποθέσεις , δεν βρίσκει νομοθετικό έρεισμα , ούτε συμπορεύεται προς την ιστορική προέλευση και διάπλαση του θεσμού, καμιά υπηρεσία δεν προσφέρει στις ανάγκες του έννομου βίου. Διότι όπως έχει ειπωθεί , η παρενθήκη περιορισμών από καθαρούς δικονομικούς λόγους εξασθενεί το ουσιαστικό δικαίωμα και εκθέτει σε κίνδυνο την πραγμάτωση του σκοπού της δίκης.

Ε) Όπως έχει ήδη εξετασθεί , κατά το άρθρο 216 παρ.1 του Κ.Πολ.Δ. , τα γεγονότα τα οποία σύμφωνα με το νόμο περιλαμβάνονται και ανήκουν στην αγωγή συστήνουν το έννομο συμφέρον. Αν όμως αυτά δεν προβλήθηκαν για διάφορους λόγους , τότε το δικόγραφο της αγωγής είναι επιδεές των << κατά νόμο >> και με έλλειψη ειδικής διατάξεως που απαγγέλει την έννομο συνέπεια , το δικόγραφο είναι αόριστο.

Το άρθρο 73 του Κ.Πολ.Δ. , επιτάσσει την αυτεπάγγελτη εξέταση της συνδρομής του εννόμου συμφέροντος , ρυθμίζει μόνο τον τρόπο της έρευνας χωρίς να καθορίζει τις συνέπειες της ελλείψεως. Και ενώ το άρθρο 216 παρ.1 του Κ.Πολ.Δ. παρέχει κατά τα παραπάνω μια έμμεση νομοθετική θεμελίωση περί του νομικού του χαρακτήρα του εννόμου συμφέροντος ως ουσιαστικού στοιχείου της αγωγής , αντίθετα δε δύναται να αντληθεί

επιχείρημα ότι δημιουργείται δικονομικό απαράδεκτο δια την διαδικαστική πράξη που επιχειρείται χωρίς έννομο συμφέρον. Διότι όσες φορές ο νομοθέτης θέλησε να κυρώσει το απαράδεκτο, καθόρισε ρητά τούτο, τόσο μάλλον αφού κατά το άρθρο 559 αριθμ. 14 του Κ.Πολ.Δ. η παρά του δικαστηρίου κήρυξη ή μη του δικονομικού παραδέκτου του απαγγελλόμενου υπό του νόμου, αποτελεί λόγο αναιρέσεως. Κατά συνέπεια ουσιαστικού και όχι δικονομικού ζητήματος κρίνεται η απόφαση η οποία αποκρούει την διαδικαστική πράξη για έλλειψη εννόμου συμφέροντος.

Στ) Ο Κ.Πολ.Δ. θέλει να επιτευχθεί απρόσκοπα διαδικαστικά η πρόοδος της δίκης, για χάρη της πραγμάτωσης του σκοπού αυτού και της αναγκαιότητας που φαίνεται για πιο γρήγορη επίλυση της διαφοράς, έτσι αποκρούει την εύχρηστη απόρριψη των αγωγών για λόγους δικονομικού παραδέκτου ή ακυρότητας από το σύστημα της συζητήσεως. Από τα άρθρα 67, 227, 236 και 254 του Κ.Πολ.Δ., καθιερώνεται η διαδικαστική οδός της διορθώσεως, συμπλήρωσης τυπικών παραλείψεων ή κενών, διασαφήσεως αμφίβολων σημείων ή ουσιαστικών αμφιβόλων περιστατικών ή ισχυρισμών.

Η μέσω των διατάξεων τούτων αρχή αποκλεισμού των δικονομικών παραδέκτων και ακυροτήτων που διέπουν τον Κ.Πολ.Δ., όπως και η τάση που εμφανίζεται να διευρύνονται οι περιπτώσεις διορθώσεως των ατελειών, για χάρη του σκοπού που επιδιώκει η αρχή αυτή, εφαρμόζεται και επί του ατελώς εννόμου συμφέροντος που προβάλλεται.

Άλλωστε η δεχόμενη το έννομο συμφέρον ως προϋπόθεση παροχής εννόμου προστασίας εκδοχή, πρέπει να προσαρμόζεται στις ανάγκες του εννόμου βίου και να υπηρετεί την πρακτικότητα των σκοπών αυτών.

Και αλήθεια η απόρριψη της αγωγής από την έλλειψη του εννόμου συμφέροντος ως απαράδεκτη και η επερχόμενη συντήρηση της αμφισβητήσεως, μέσα από την δυνατότητα εγέρσεως νέας αγωγής, δεν συντελεί στην ταχεία αποκατάσταση της εννόμου τάξεως και ειρήνης και έρχεται σε αντίθεση με το βασικό κανόνα της οικονομίας του χρόνου και των δαπανών. Στην απόκρουση της αγωγής για έλλειψη εννόμου συμφέροντος είναι μάταια η επάνοδος με νέα αγωγή ένα ο ενεργών στερείται τούτο, αλλά ένα αυτός παρέλειψε να προβάλει αυτό, υπάρχει η δυνατότητα να συμπληρωθεί κατά την διάρκεια της διαδικαστικής οδού.

Ζ) Κατά το άρθρο 322 παρ.1 του Κ.Πολ.Δ., το δεδικασμένο εκτείνεται επί του οριστικού κριθέντος ουσιαστικού και δικονομικού ζητήματος. Στερείται εννόμου σημασίας από άποψη ουσιαστικού δεδικασμένου, εάν η διαδικαστική πράξη αποκρουσθεί ως απαράδεκτη ή αόριστη, διότι η λειτουργία του ουσιαστικού δεδικασμένου είναι όμοια με τις περισσότερες από τις περιπτώσεις και κατά συνέπεια ούτε και από την άποψη αυτή ανακύπτει ερμηνευτική σκοπιμότητα, διευκολύνει την τελεολογικότητα της δίκης και δικαιολογεί από την πρακτική των σκοπών της την ένταξη του εννόμου συμφέροντος στις διαδικαστικές προϋποθέσεις.

Η) Στηριζόμενη στο Γερμανικό νομικό υπόβαθρο και σε διαφορετικές θεωρητικές μεθοδεύσεις , η ετέρα γνώμη επηρεάζεται και αντλεί την επιχειρηματολογία της , που δέχεται ότι το έννομο συμφέρον αποτελεί διαδικαστική προϋπόθεση. Δεν ενισχύεται η γνώμη αυτή από την ισχύ του Κ.Πολ.Δ. λόγω διαφορετικής διαρθρώσεως των δικονομικών συστημάτων και του θετικού δικονομικού δικαίου. Ούτε και στην Γερμανία δεν υφίσταται αυτοτελής διάταξη αντίστοιχη προς το άρθρο 68 του Κ.Πολ.Δ. , αλλά το έννομο συμφέρον πηγάζει από την παρ. 256 ZPO επί αναγνωριστικής αγωγής , υπό της παρ.66 ZPO επί προσθέτου παρεμβάσεως , υπό τις παρ.485 ZPO επί συντηρητικής αποδείξεως κ.λ.π. .

Αρχικώς το έννομο συμφέρον θεωρείται θεμελιωτικό στοιχείο της αγωγής διότι συνδέθηκε προς την θεωρία αξιώσεως προς παροχής εννόμου προστασίας , μετέπειτα αναγνωρίστηκε ως προϋπόθεση πάσα διαδικαστικής ενέργειας και χαρακτηρίστηκε κατά την κρατούσα άποψη , ως διαδικαστική προϋπόθεση που ανήκει στο δικονομικό δίκαιο , η οποία δεν δύναται πάντα να εξομοιωθεί προς τις προϋποθέσεις αυτές.

Ιδιάζουσα σημασία έχει το γεγονός ότι οι προϋποθέσεις παροχής εννόμου προστασίας διαπλάστηκαν στην Γερμανία υπό το κράτος της θεωρίας της αξιώσεως του ατόμου προς παροχή εννόμου προστασίας. Αλλά η θεωρία αυτή όπως έχει εξετασθεί φαίνεται να εγκαταλείπεται και κερδίζει έδαφος η θεωρία της αξιώσεως του ατόμου διά την κατά καθήκον εκδίκαση της διαφοράς υπό τη πολιτεία. Όμως ισχυρά μέρη θεωρητικών εκπροσώπων προβάλλει εκ νέου την πρώτη άποψη και συνεπώς οι προϋποθέσεις παροχής εννόμου προστασίας διατηρούν ακέραια την θεωρητική τους θεμελίωση. Το γεγονός αυτό έχει σημασία γιατί το έννομο συμφέρον συνάπτεται προς τις προϋποθέσεις παροχής εννόμου προστασίας. Η ανανεωμένη αυτή ασυμφωνία , μαρτυρεί την ύπαρξη του προβλήματος περί του νομικού χαρακτήρα του έννομου συμφέροντος.

Θ) Η θέσπιση του άρθρου 68 του Κ.Πολ.Δ. , με αυτοτέλεια και διαστολή από κάθε άλλη προϋπόθεση διαδικαστικής ή προς παροχή εννόμου προστασίας , προσθέτει νέο αρμό στη λειτουργία του δικονομικού μηχανισμού, σε αντίθεση με τα μέχρι τώρα. Η ratio της διατάξεως αυτής βάσει εκείνων που έχουν εκτεθεί και ιδίως των προπαρασκευαστικών συζητήσεων , δεν είναι ταυτόσημη με την προγενέστερη. Η δικονομική μεταβολή παρέσυρε τη παλαιά επιχειρηματολογία λόγω της προελεύσεως της διατάξεως που ίσχυε πριν. Επαναλαμβανόμενη και πάλι μετά την ισχύ του Κ.Πολ.Δ. , δεν εμφανίζεται πειστική. Έτσι το πρόβλημα τίθεται σε νέα μορφή .Καθώς ο τομέας του εννόμου συμφέροντος συνεχώς επεκτείνεται , υπάρχει ένα πλήθος άλυτων προβλημάτων , που η αντιμετώπιση τους από τη νομολογία και τη θεωρία χαρακτηρίζεται ως λίγο επιτυχής.

*****

2. ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝΝΟΜΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ

I. Το έννομο συμφέρον είναι αόριστη αλλά και σύνθετη νομική έννοια. Το κείμενο του άρθρου 68 του Κ.Πολ.Δ. δεν προσδιορίζει τα στοιχεία τα οποία την συγκροτούν. Είναι όμως αναγκαίο βάση της αναλυτικής ερμηνευτικής μεθόδου να προσδιορίσουμε τα επί μέρους στοιχεία τα οποία συνθέτουν την έννοια, η οποία συνοπτικά και αφηρημένα δίνεται από τον νόμο. Η επιτυγχανόμενη εξατομίκευση των στοιχείων της έννοιας αυτής αποσαφηνίζει τις περιπτώσεις συγχωρητής παροχής εννόμου προστασίας. Κάθε όμως από τα στοιχεία αυτά, λόγω της φύσεως του δεν είναι ανεξάρτητο αλλά τελεί ένα οργανικό σύνδεσμο με τα υπόλοιπα, ώστε η λειτουργία του εννόμου συμφέροντος να εξαρτάται από την συνδρομή των ειδικότερων αυτών εννοιολογικών στοιχείων. Η έλλειψη όμως και ενός, αποκλείει την συγκρότηση και συνεπώς την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος. Ο σκοπός της δίκης και εκείνου που επιχειρεί την διαδικαστική πράξη προσδοκώμενου αποτελέσματος, αποτελούν και το δεσπόζοντα γνώμονα του ερμηνευτικού τούτου συλλογισμού.

II. Από αυτά που έχουμε πει, το έννομο συμφέρον είναι α) άμεσο, β) εκείνου που επιχειρεί την διαδικαστική πράξη και γ) προστατεύσιμο. Από τη ειδικότερη ανάλυση καθ' ένα από τα στοιχεία αυτά προκύπτουν τα ακόλουθα:

A) Άμεσο είναι το έννομο συμφέρον το οποίο προκύπτει κατά ρητή επιταγή του άρθρου 68 του Κ.Πολ.Δ. . Αυτό έχει την έννοια, ότι η ανάγκη παροχής εννόμου προστασίας πρέπει να είναι ενεστώσα, και να υφίσταται κατά τον χρόνο που ενεργείται ορισμένη διαδικαστική πράξη.

Υποστηρίζεται, ότι η αμεσότητα γεννιέται μόλις προσβληθεί ή αμφισβητηθεί το δικαίωμα ή η έννομη σχέση ή ανακύψει αβεβαιότητα ή ανασφάλεια στις αυτό. Τότε η αναγκαιότητα στις προστασίας είναι άμεση. Η αμεσότητα προϋποθέτει κατά κανόνα υφιστάμενη και ενεργό την έννομη σχέση ή δικαίωμα, όχι μόνο κατά την έναρξη στις δίκης, αλλά μέχρι και στις τελευταίες στο ακροατήριο συζητήσεως.

Αλλά και από έννομη σχέση η οποία είχε δημιουργηθεί στο παρελθόν και η οποία δεν υφίσταται κατά τον χρόνο ενέργειας ορισμένης διαδικαστικής πράξης, είναι δυνατόν να ανακύψει άμεσο έννομο συμφέρον, όταν από την σχέση αυτή τα έννομα αποτελέσματα, νυν επερχόμενα, επηρεάζουν την έννομη κατάσταση του προσώπου.

Μια μελλοντική έννομη σχέση στερείται των στοιχείων που δύναται να διαπλάσουν τα στοιχεία στις αμεσότητας του εννόμου συμφέροντος που πηγάζει από αυτή. Δεν είναι στις δυνατόν αυτό να συμβεί, από την ήδη υφισταμένη σχέση να εξελιχθεί σε έννομη ή να παράγει ως συνέπεια μία μέλλουσα αξίωση. Δεν εμπίπτει στις εξαιρέσεις αυτές και συνεπώς δεν δικαιολογεί παροχή εννόμου προστασίας, η απλή ελπίδα και πιθανότητα κτήσεως δικαιώματος στο μέλλον ή φόβος απώλειας αυτού ή όταν το

προβαλλόμενο συμφέρον τείνει να ικανοποιήσει αυθαιρεσίες ή ιδιοτροπίες εκείνου που επιχειρεί την διαδικαστική πράξη , διότι το συμφέρον προστατεύεται όταν απορρέει από αυτή την έννομο σχέση ή του υπό αμφισβήτηση δικαιώματος και όχι από στις υποκειμενικές διαθέσεις και περιστάσεις των διαδίκων.

Υφίστανται στις και περιπτώσεις που ορίζονται ρητά από τον νόμο , κατά τας οποίας παρέχεται έννομος προστασία αν και η στις τούτο ανάγκη δεν είναι ενεστώσα.

Κατά αυτόν τον τρόπο στις περιπτώσεις των άρθρων 69,682 παρ.1β , 921 παρ.4 του Κ.πολ.Δ. , 378 του ΑΚ κ.α. ,αν και η άσκηση δικαιώματος στηρίζεται σε αίρεση ,όρο ή από την επέλευση προσδωκομένου γεγονότος ή μέλλοντος χρονικού σημείου , η αμεσότητα του εννόμου συμφέροντος απορρέει από τον νόμο.

Β) Όπως αναφέρεται ρητά στο άρθρο 68 του Κ.Πολ.Δ., διά της περικοπής απαιτείται , << ο έχων >>, το έννομο συμφέρον να είναι ίδιο , δηλαδή να ταιριάζει στο υποκείμενο που επιχειρεί την διαδικαστική πράξη.

Αναλυτικότερα , δεδομένου ότι η αίτηση παροχής εννόμου προστασίας ασκείται υπό ή κατά του φορέα ή εκείνου που εκλαμβάνει τον εαυτό του ως φορέα εννόμου σχέσεως ή ιδιωτικού δικαιώματος συνιστώντος το περιεχόμενο της δικονομικής αξιώσεως , έχει σαν συνέπεια ότι το έννομο συμφέρον ταιριάζει στα υποκείμενα της επιδικου αμφισβητήσεως. Ούτε το έννομο συμφέρον έχει προσωπικό χαρακτήρα από την άποψη του ελεγχόμενου στοιχείου. Είναι όμως δυνατό και τρίτος ο οποίος δεν είναι υποκείμενο της επίδικου εννόμου σχέσεως , που έχει όμως ίδιο έννομο συμφέρον , να επιδιώξει την παροχή εννόμου προστασίας , δηλαδή η έννομος κατάσταση τρίτου να επηρεάζεται από τους ισχυρισμούς των διαδίκων.

Διαφορετική όμως είναι η περίπτωση που η δίκη διεξάγεται από τρίτο ο οποίος στερείται ίδιου συμφέροντος και ο οποίος ενεργεί ως αντιπρόσωπος ή πληρεξούσιος του φορέα του δικαιώματος .

Γ)Είναι αυτονόητο ότι το προβαλλόμενο έννομο συμφέρον πρέπει να είναι προστατεύσιμο , δηλαδή άξιο και επιδεές προστασίας. Άξιο προστασίας είναι όταν ο σκοπός τον οποίο επιδιώκει το συμφέρον αυτό εμπίπτει στην ρυθμιστική δύναμη του εξ' αντικειμένου δικαίου , ενώ επιδεές προστασίας όταν τυγχάνει αντικειμενική η αναγκαιότητα παροχής προστασίας . από αυτά δεν δικαιολογεί προστατεύσιμο συμφέρον η επιδίωξη παροχής εννόμου προστασίας προς ικανοποίηση ευάρεστων προσδοκιών από την έκβαση μιας δίκης.

Η θεωρητική διάπλαση του στοιχείου τούτου υπαγορεύεται το μεν από την φύση του εννόμου συμφέροντος ως προϋπόθεση που οριοθετεί την έννομο προστασία , το δε από τη λειτουργία που επιτελεί για την πραγμάτωση του σκοπού της δίκης. Οι λόγοι που συνθέτουν τις κατωτέρω απαγωγικώς παρατιθέμενες περιπτώσεις ανυπαρξίας προστατεύσιμου εννόμου συμφέροντος :

1) Το δια της επιχειρούμενης διαδικαστικής πράξης επιδιωκόμενο έννομο αποτέλεσμα δύναται να επέλθει και άνευ αιτήσεως παροχής δικαστικής προστασίας (1)ως λ.χ. η διαφορά δύναται να επιλυθεί υπό τις διοικητικές αρχές ή από εξώδικο συμβιβασμό , διότι κατά γενικό κανόνα η προσφυγή στο δικαστήριο προϋποθέτει την έλλειψη κάθε δυνατότητας επιλύσεως της διαφοράς διά μέσου άλλης οδού. Εκ τούτου όμως δεν δύναται να αποκρουσθεί στο δικαστήριο προσφυγή για το λόγο ότι ο ενδιαφερόμενος είναι αδύνατος να προστατεύσει τα δίκαια του , διότι τούτο αποτελεί κατά κανόνα προσωρινή διασφάλιση της αξιώσεως , ενώ η τελειωτική κρίση ανήκει στο δικαστήριο , καθ' όσον οι περιορισμοί και οι ειδικώς προβλεπόμενες από το νόμο περιπτώσεις θεμιτής αυτοδικίας , από την φύση τους δεν βρίσκουν θέση στη πολιτική δικονομία..

2) Η αιτούμενη έννομος προστασία έχει ήδη παρασχεθεί διά της προγενέστερης δικαστικής αποφάσεως. Νέα δικαστηριακή προσφυγή στην περίπτωση αυτή αποκρούεται ανεξάρτητα από την ύπαρξη δεδικασμένου ή κινδύνου εκδόσεως αντιφατικών αποφάσεων.

Κατ' εξαίρεση συγχωρείται νέα αγωγή , όσες φορές υπάρχει σκοπός για περαιτέρω έννομο προστασία , πέρα από εκείνη που έχει απονεμηθεί . , επιδιώκεται έτσι διακοπή των συνεπειών της παραγραφής κεφαλαιοποίησης επιδικασθείσων απαιτήσεων ή άλλες παρεπόμενες απαιτήσεις.

3) Οσάκις υφίστανται πάρα πολλές δικονομικές οδοί για την επιχείρηση ορισμένης δικονομικής πράξης , είναι σωστό να επιλέγεται η πιο ουσιώδες , η απλούστερη και η λιγότερο δαπανηρή. Η υποχρέωση αυτή τελεί υπό την αυτονόητο προϋπόθεση , ότι δια της οδού αυτής μπορεί να επιτευχθεί η αιτούμενη έννομος προστασία και να εκκαθαρισθεί η υφιστάμενη έριδα , αλλιώς δεν υφίσταται αυτή η υποχρέωση και είναι στην ελεύθερη βούληση εκείνου που επιχειρεί την διαδικαστική πράξη προτιμητέα δικονομική οδός.

Αυτό είναι συνέπεια της δικονομικής αρχής της οικονομίας της δίκης , με την οποία η πραγμάτωση του δικαίου πρέπει να επιτυγχάνεται με οικονομία χρόνου και δαπανών. Πάντως και στην περίπτωση αυτή το κριτήριο της οδού που επιλέγεται είναι και πάλι τελεολογικό. Μέσα από την πλειονότητα της δικονομικής οδού , πολλές φορές καθίσταται δυσχερής η επιλογή εκείνης , που η υποχρέωση επιβάλλει , πλην όμως το αντικείμενο της δίκης και το περιεχόμενο της προστασίας που σκοπεύουμε , αποτελούν τον ασφαλή γνώμονα της ενδεδειγμένης και προσφόρου οδού. Δεν δύναται όμως να υποστηριχθεί ότι προς επιδίωξη πολιτικών επιδιώξεων απορρέουν αξιόποινες πράξεις , απλούστερη και ολιγοδάπανη οδός επιδικάσεως των απαιτήσεων αυτών είναι το ποινικό δικαστήριο , διότι είναι διαφορετικός ο σκοπός και ο χαρακτήρας των ποινικών δικαστηρίων.

4) Δια της επιχειρούμενης διαδικαστικής πράξεως επιδιώκεται σκοπός ξένος προς τη δίκη.

-----
(1) Υποστηρίζεται ότι συστατικό στοιχείο του εννόμου συμφέροντος αποτελεί το διαδικαστικό συμφέρον

Εμφανίζονται περιπτώσεις , που η εξέλιξη της όλης διαδικασίας απέχει από τον τελεολογικό σκοπό της δίκης και προκαλείται από καθαρά υποκειμενικά κίνητρα , τα οποία έχουν σκοπό τη επιδίωξη εννόμου προστασίας .

Ακριβέστερα, η δικαστική αναμέτρηση συγκαλύπτει σκοπούς και προθέσεις του δρώντος , οι οποίες έρχονται σε αντίθεση με την έννομο τάξη. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν:

α) η από συμφώνου επιχειρούμενη εικονική δίκη των διαδίκων. Σε αυτή την περίπτωση δεν επιδιώκεται η παροχή εννόμου προστασίας , η επίδικη διαφορά υφίσταται κατά πλάσμα,. Εδώ οι διάδικοι ενεργούν με συμφέρον αλλά όχι έννομο , γι' αυτό το λόγο αποκρούεται η διαδικαστική πράξη.

β) Η διαδικαστική πράξη η οποία επιχειρείται κακόβουλα ή καταχρηστικά διότι η δίκη η δίκη χρησιμοποιείται για την επίλυση της έριδος , δεν θάλπει την κακοπιστία και το δόλο του διαδίκου.

Στην κατηγορία αυτή εμπίπτουν και περιπτώσεις που με δόλο επιδιώκεται βλάβη σε αυτόν που στρέφεται η δικονομική ενέργεια.

5) Κατά γενική άποψη το αντικείμενο της δίκης είναι ασήμαντο , ώστε δεν δικαιολογείται προβολή αξιώσεως προς παροχή εννόμου προστασίας. Τούτο θεωρείται ως συνέπεια του δόγματος του π.δ. << de minimis non curat praetor >> , όμως στερείται νομοθετικού ερείσματος. Γεννά όμως ενδοιασμούς , ένα η σμικρότης του (κυρίως οικονομικού) αντικειμένου της αιτήσεως προς παροχή εννόμου προστασίας , μπορεί να θεωρηθεί επαρκής λόγος προς απόκρουση του προστατεύσιμου ως στοιχείου του εννόμου συμφέροντος , χωρίς να περιφρονείται και το ασήμαντο αντικείμενο ασκεί επίδραση στην βούληση εκείνου που διεξάγει τη δίκη προς διασφάλιση της ηθικής προσωπικότητας στο προσβληθέν αίσθημα του δικαίου του.

*****

3. ΕΠΙΚΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ

Όπως αναφέρει το άρθρο 73 του Κ.Πολ.Δ. το δικαστήριο εξετάζει αυτεπάγγελτα και σε όλη τη χρονική διάρκεια της δίκης την συνδρομή ή μη του εννόμου συμφέροντος στην συγκεκριμένη δικαστική πράξη, προβαίνει σε εκτίμηση των προβαλλόμενων περιστατικών εκείνου που επιχειρεί την πράξη και κρίνει αν αυτά που υποτίθεται ότι είναι αληθινά , δικαιολογούν την παροχή εννόμου προστασίας.

Δεν είναι όμως απαραίτητο το έννομο συμφέρον να διατυπώνεται ρητώς ή πανηγυρικά , αλλά και αρκεί και σιωπηρά όπως προκύπτει και από την εφαρμογή των κανόνων της κοινής πείρας , από την συνεκτίμηση των προβαλλόμενων πραγματικών περιστατικών σε συνδυασμό με αυτό για το οποίο έχει υποβληθεί αίτηση.

Σε αμφισβήτηση των ουσιωδών περιστατικών τα οποία τείνουν να θεμελιώσουν το έννομο συμφέρον , το δικαστήριο διατάσσει την απόδειξη τους σε βάρος εκείνου που τα επικαλείται , μέσα από τα συνήθη αποδεικτικά μέσα , ενώ την έλλειψη αποδεικνύει ο αντίδικος. Αυτό ισχύει και για το ενίοτε ειδικό έννομο συμφέρον που συντρέχει για το πρόσωπο το οποίο επιχειρεί την διαδικαστική πράξη.

Επί αντικειμενικής σωρεύσεως , κάθε μία από τις αγωγές στηρίζεται επί αυτοτελούς εννόμου συμφέροντος. Αλλά με βάση τα παραπάνω , το έννομο συμφέρον ανακύπτει από τις σχέσεις των προσώπων με άλλα , πρόσωπον με τα πράγματα ή και της σημασίας του (υλικού ή ηθικού) οφέλους της βλάβης γενικά από τις συνέπειες που απορρέουν από τις σχέσεις των Κάθε αγωγή πρέπει να ερευνάται ξεχωριστά ως προς την συνδρομή του εννόμου συμφέροντος. Όμως δεν αποκλείεται , μεταξύ της πλειονότητας των αγωγών να υπάρχει ταυτοποίηση του εννόμου συμφέροντος , ειδικά όταν πηγάζουν από την ίδια αιτία ή προξενείτε από τον ίδιο λόγο , όπως διατυπώνετε στο άρθρο 218 παρ.1 του_Κ.Πολ.Δ.. Σε περίπτωση ομοδικίας ερευνάται μαζί , εάν μεταξύ των ομοδικών υφίσταται ίδιο έννομο συμφέρον. Αυτό είναι συνέπεια της άποψης ότι στην ομοδικία υφίσταται πλειονότητα δικών οι οποίες υφίσταται σε κοινή διαδικασία.

Στο θετικό δίκαιο καθορίζονται οι περιπτώσεις συγχωρητής εννόμου προστασίας και οι προϋποθέσεις που είναι απαραίτητες για την παροχή της στον αιτούμενο. Για να καταστεί αντικείμενο διαδικαστικής έρευνας η από την άποψη του προσώπου που διενεργεί την διαδικαστική πράξη , ικανοποίηση των βιοτικών του συμφερόντων μέσα από την έκδοση ευνοϊκής υπέρ αυτού απόφασης , απαιτείται η επίκληση και η συνδρομή όχι μόνο του δικαιώματος ή της εννόμου σχέσεως του ουσιαστικού δικαίου , αλλά και των προϋποθέσεων του δικονομικού δικαίου.

Κατά τη διαδικαστική όμως έρευνα , η εγκυρότητα και το παραδεκτό της αγωγής που έχει ασκηθεί προηγούνται στην εξέταση του νόμου. Αυτό δέχεται η κρατούσα γνώμη. Ειδικότερα προκειμένου περί εφέσεως , σαφώς αυτό προκύπτει από το συνδυασμό των άρθρων 532 και 533 του Κ.Πολ.Δ. , η έφεση που κρίνεται άκυρη ή απαράδεκτη απορρίπτεται χωρίς το δικαστήριο να προχωρήσει στην έρευνα των παραπόνων που επικαλούνται στην απόφαση, μόνο σε περίπτωση παραδεκτώς ασκηθείσης εφέσεως, προχωρεί σε έρευνα της βασιμότητας των λόγων της εφέσεως και της ορθότητας της.

Σχετικά με το εξεταζόμενο θέμα , η έρευνα περί της ύπαρξης ή μη εννόμου συμφέροντος προηγείται της έρευνας για την βασιμότητα της ουσιαστικής θεμελίωσης της αγωγής.

Συνέπεια αυτού είναι ότι στην έλλειψη συμφέροντος το δικαστήριο περιορίζεται και αποκρούει την αγωγή , χωρίς να προχωρήσει σε περαιτέρω έρευνα.». Έτσι το δικαστήριο θα αρκεστεί στην έλλειψη εννόμου συμφέροντος , έστω και αν βάσει των προβαλλόμενων πρόκειται περί αβάσιμου αγωγής , λόγω της ανυπαρξίας εννόμου σχέσεως.

Η έλλειψη του εννόμου συμφέροντος δεν μπορεί να αναπληρωθεί μέσω ρητής ή σιωπηρής συναίνεσης των διαδίκων , γιατί αυτό θα ήταν αντίθετο

προς το χαρακτήρα του εννόμου συμφέροντος ως κανόνα δημοσίου τάξεως συνέπεια του οποίου το έννομο συμφέρον δεν υπόκειται στην απόλυτη εξουσία της βουλήσεως των ενδιαφερομένων αλλά όρους προασπίσεως των προϋποθέσεων επεμβάσεως της δικαστικής εξουσίας που τίθενται από την πολιτεία και το δημόσιο συμφέρον.

Η από τον εναγόμενο ομολογία ή αναγνώριση των πραγματικών περιστατικών της δικονομικής αξιώσεως δεν θεραπεύει την πάσχουσα αγωγή όπως είναι θεμελιωμένο στο έννομο συμφέρον και συνεπώς αυτή θα απορριφθεί παρά την ομολογία ή αναγνώριση.

4. ΕΛΛΕΙΨΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΣ

I. Το χρονικό σημείο στο οποίο μπορεί να προταθεί και να υφίσταται έννομο συμφέρον εξαρτάται από τις θέσεις που έχει έναντι των αντιτιθέμενων απόψεων περί του νομικού του χαρακτήρα. Όπως έχουμε εξετάσει και όπως έχει γίνει αποδεκτή η γνώμη, ότι αποτελεί διαδικαστική προϋπόθεση, τα πραγματικά περιστατικά τα οποία το συνθέτουν, πρέπει να προταθούν το αργότερο μέχρι τη πρώτη συζήτηση και να υφίσταται και κατά το χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως. Αντίθετα με την αποδοχή της γνώμης, κατά την οποία αποτελεί προϋπόθεση προς παροχή εννόμου προστασίας, τα περιστατικά που το συνθέτουν πρέπει να υφίσταται κατά τον χρόνο εγέρσεως της αγωγής και να αποτελούν στοιχείο της βάσεως της αγωγής κατ' άρθρο 216, πρέπει να εκτίθενται σ' αυτή, μη δυνάμενα να μεταβληθούν διά των προτάσεων τους κατά τρόπο επαγόμενον μεταβολή της βάσεως της αγωγής, αλλά μόνο να συμπληρωθούν, να διορθωθούν και να διευκρινισθούν κατά τους όρους του άρθρου 224 του Κ.Πολ.Δ..

II. Η δικονομική συνέπεια της ελλείψεως του εννόμου συμφέροντος, εξαρτάται από τις θέσεις που λαμβάνει επί του ζητήματος του νομικού χαρακτήρα του εννόμου συμφέροντος. Αν αυτό το εκλαμβάνουμε ως διαδικαστική προϋπόθεση η έλλειψη των παρουσιαζόμενων πραγματικών περιστατικών (όπως και αυτά τα οποία δεν ταιριάζουν ή αυτά τα οποία δεν έχουν έγκαιρα προβληθεί), οδηγεί στο να θεωρηθεί η επιχειρούμενη διαδικαστική πράξη ως απαράδεκτη. Αντίθετα αν αυτό θεωρηθεί ως προϋπόθεση παροχής εννόμου προστασίας, η έλλειψη αυτή καθιστά την διαδικαστική πράξη αόριστη και απορριπτέα.

Η διαφορετική αυτή τύχη της διαδικαστικής πράξεως στις παραπάνω εκδοχές είναι συνέπεια της θεωρητικής θεμελίωσης των. Διότι στην έλλειψη της διαδικαστικής προϋποθέσεως δεν είναι διαδικαστικώς εφικτή, στο όργανο που έχει την δικαιοδοσία η περαιτέρω κατ' ουσία έρευνα της διαδικαστικής πράξεως και επομένως αποκρούεται ως απαράδεκτη, κατόπιν αποφάσεως επί δικονομικού ζητήματος.

Ενώ όταν υπάρχει έλλειψη στοιχείου το οποίο αποτελεί προϋπόθεση παροχής εννόμου προστασίας και συνεπώς είναι αναγκαίο για την ουσιαστική θεμελίωση της επιχειρούμενης διαδικαστικής πράξης η

προσφυγή προς το όργανο το οποίο δικαιοδοτεί αποκρούεται ως αόριστη μετά από απόφαση , η οποία προέρχεται από την ουσιαστική θεμελίωση.

III. Ένα όμως το έννομο συμφέρον το οποίο έχει προβληθεί κατά την έναρξη της δίκης εκλείπει μετά τη πρώτη συζήτηση και πριν από την έκδοση της απόφασης , η αίτηση παροχής εννόμου προστασίας απορρίπτεται. Στην περίπτωση αυτή εμπίπτει και η ολική ή μερική απόσβεση του δικαιώματος , ως και η παραγραφή της αξιώσεως της αγωγής που έχει καταψηφιστεί , αλλά και επί της προπαρασκευασμένης και μη υποκείμενης σε παραγραφή αναγνωριστική αγωγή. Είναι όμως δυνατό πριν την εξάλειψης της έννομης σχέσης , να έχουν παραχθεί και να υφίστανται τώρα αξιώσεις , εφ' όσον συντρέχει αυτοτελές έννομο συμφέρον δικαστικής επιδιώξεως και συνεπώς η απόσβεση της εννόμου σχέσεως να μην επηρεάζει τις αξιώσεις αυτές.

IV. Η κατά την διαδικαστική πορεία αλλοίωση του αρχικού εννόμου συμφέροντος , δεν σημαίνει και την απόρριψη της αγωγής , αλλά ερευνάται στη προκειμένη περίπτωση οι επερχόμενες έννομες συνέπειες και η τυχόν επίδραση που υφίσταται η αιτηθείσα ένδικος προστασία. Είναι δυνατό κατά την έναρξη της δίκης , στη θέση του αρχικού εννόμου συμφέροντος , να υπεισέλθει νέο , και εφ' όσον δεν επέρχεται μεταβολή της βάσεως της αγωγής , η δίκη συνεχίζεται.

Έχει κριθεί , ότι επί διεκδικητικής αγωγής , αν ο εναγόμενος αποδώσει εκουσίως το διεκδικούμενο στον ενάγοντα , τότε επέρχεται κατάργηση της δίκης , διότι ο ενάγων παραλαμβάνει το πράγμα με τη βούληση του εναγόμενου , οπότε δεν έχει συμφέρον προς αναγνώριση της κυριότητας αυτού , ενώ αν μετά την έναρξη της δίκης ο ενάγων αποκτήσει την νομή του διεκδικούμενου , απομένει εκκρεμές το ζήτημα της κυριότητας , γιατί αμφότεροι και οι δύο διάδικοι έχουν έννομο συμφέρον από τη συνέχιση τα δίκης , γιατί πρόκειται να κριθεί μεταξύ αυτών , αν ο ενάγων είναι ή όχι κύριος του διεκδικουμένου.

V. Η απόφαση η οποία αποκρούει την διαδικαστική πράξη για έλλειψη εννόμου συμφέροντος , είτε ως απαράδεκτη , είτε ως αόριστη , βάσει του άρθρου 322 παρ.1 του Κ.Πολ.Δ. αποτελεί δεδικασμένο για την ανυπαρξία της προϋπόθεσης αυτής (1) , διότι ισχύουν τα γενικά κρατούντα περί των υποκειμενικών και αντικειμενικών ορίων του δεδικασμένου. Συνεπώς επιτρέπεται η δημιουργία νέας αγωγής , η οποία πραγματεύεται την ύπαρξη του εννόμου συμφέροντος και την πραγματική θεμελίωση της διαφοράς εκείνης , η οποία προβλήθηκε κατά την πρώτη δίκη και η οποία αποκρούστηκε από την απόφαση.

*****

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΤΟ ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΣΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΗ

Σύμφωνα με το άρθρο 463 Κ.Π.Δ ,ένδικο μέσο μπορεί να ασκήσει μόνο εκείνος που ο Νόμος του δίνει ρητά αυτό το δικαίωμα .

Σε κάθε όμως περίπτωση είναι απαραίτητο ο δικαιούμενος να έχει συμφέρον για την άσκηση του ενδίκου μέσου . Προϋπόθεση για την άσκηση ενδίκου μέσου είναι ύπαρξη εννόμου συμφέροντος , το οποίο συνίσταται στην ανάγκη παροχής προστασίας διά της προσφυγής στα Δικαστήρια και επίλυση της διαφοράς που ανέκυψε μεταξύ των ενδιαφερομένων προσώπων .Η έλλειψη εννόμου συμφέροντος συνεπάγεται το απαράδεκτο του ενδίκου μέσου κατά το άρθρο 476 &1 του Κ.Π.Δ

Το έννομο συμφέρον επιβάλλεται να είναι ενεργό τόσο κατά το χρόνο ασκήσεως του ενδίκου μέσου όσο και κατά το χρόνο της συζήτησής του. Έτσι είναι προφανές ότι εάν το ένδικο μέσο στρέφεται κατά αποφάσεως ή βουλεύματος που δεν υφίσταται κατά το χρόνο της ασκήσεώς του διότι προγενεστέρως εξαφανίστηκε με οποιονδήποτε τρόπο ,δεν συντρέχει έννομο συμφέρον.

*****

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ

1. ΕΝΝΟΙΑ

Ενώ η ικανότητα δικαστικής παραστάσεως αναφέρεται αφηρημένα στην εξουσία διεξαγωγής οποιασδήποτε δίκης υπό την ιδιότητα του διαδίκου , η νομιμοποίηση που απλώς υπονοείται στο άρθρο 68 του Κ.Πολ.Δ. , αφορά στην εξουσία διεξαγωγής ορισμένης δίκης για συγκεκριμένο δικαίωμα ή έννομο σχέση.

Για την παροχή εννόμου προστασίας απαιτείται από τον Νόμο η συνδρομή δύο διαδικαστικών προϋποθέσεων , η νομιμοποίηση και το έννομο συμφέρον.

Η νομιμοποίηση , δηλαδή η ύπαρξη του δικαιώματος υπεράσπισης της υπόθεσης που δικάζεται κάποιος ως ενάγων ή εναγόμενος ή εξουσία διεξαγωγής της δίκης για συγκεκριμένο δικαίωμα ή έννομη σχέση συμπίπτει εκτός από ορισμένες εξαιρέσεις , με την δυνατότητα του υποκειμένου του επίδικου δικαιώματος ή της έννομης σχέσης.

Η νομιμοποίηση η οποία αποτελεί διαδικαστική προϋπόθεση , πρέπει να υφίσταται κατά την έναρξη της δίκης , δηλαδή στην πρώτη στο ακροατήριο συζήτηση και σε όλη την διάρκεια της δίκης για να καθίσταται δυνατή η έκδοση απόφασης από το δικαστήριο και να μπορεί να ικανοποιηθεί το δικαίωμα , του οποίου αναγνωρίζεται δικαιούχος ο διάδικος.

2. ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ

Η νομιμοποίηση διακρίνεται σε ενεργητική και παθητική.
Ειδικότερα:

Ενεργητική νομιμοποίηση υφίσταται ,όταν η νομιμοποίηση αναφέρεται στην δικαιολόγηση ότι το δικαίωμα για το οποίο πρόκειται η έννομη σχέση ανήκει στην εξουσία του ενάγοντος , δηλαδή υφίσταται σύνδεσμος αυτού με το δικαίωμα , ενώ **παθητική** λέγεται η νομιμοποίηση όταν αυτή αφορά την υποχρέωση που βαρύνει τον εναγόμενο , η οποία απορρέει από τον ισχυρισμό του ενάγοντος , ότι ο εναγόμενος είναι το παθητικό υποκείμενο του επίδικου ουσιαστικού δικαιώματος.

3.ΦΥΣΗ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΝΟΜΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ

Η νομιμοποίηση του διαδίκου και η ύπαρξη του εννόμου συμφέροντος αποτελούν διαδικαστικές προϋποθέσεις της δίκης(1).

1)Βλ.Δεληκωστόπουλο-Σινανιώτη ,186,Μπει 365,

Συνέπεια αυτού του χαρακτηρισμού είναι ότι η έλλειψη των προϋποθέσεων αυτών καθιστά απορριπτέα την αγωγή ή το ένδικο μέσο για τυπικούς και όχι για ουσιαστικούς λόγους.(2)Υποστηρίζεται όμως ότι η νομιμοποίηση των διαδικών αποτελεί διαδικαστική προϋπόθεση της όλης δίκης, αλλά όχι και του παραδεκτού ή του κύρους των κατ' ιδίαν διαδικαστικών πράξεων(3).

Τέλος κατ' άλλη άποψη η νομιμοποίηση και το έννομο συμφέρον αποτελούν προϋποθέσεις για την παροχή έννομης προστασίας μαζί με την ύπαρξη δικαιώματος του ουσιαστικού δικαίου.

Συνέπεια της διαφοροποίησης ,ως προς το χαρακτηρισμό της νομιμοποίησης και του εννόμου συμφέροντος είναι ότι η έλλειψη αυτών κατά την πρώτη άποψη και την κρατούσα ,η αγωγή απορρίπτεται ως απαράδεκτη ,γιατί η διαδικαστική προϋπόθεση είναι στοιχείο του παραδεκτού ,ενώ στη δεύτερη περίπτωση απορρίπτεται για λόγους ουσιαστικούς ως αβάσιμη.

4. ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΕΡΕΥΝΑ

Η νομιμοποίηση ερευνάται και αυτεπαγγέλτως το Δικαστήριο ,δηλαδή ερευνώνται τα θεμελιωτικά της νομιμοποίησης στοιχεία από την έναρξη της δίκης και ως το τέλος της ως προς την ουσία ,πριν από την έρευνα των οποίων δεν εκδίδεται απόφαση. Η έρευνα χωρεί και αν ερημοδικεί κάποιος από τους διαδίκους ,καθ' όσον όπως αναφέρεται δεν ισχύει γι' αυτήν (νομιμοποίηση) η από την ερημοδικία ομολογία

Η παράλειψη έρευνας από το δικαστήριο της νομιμοποίησης αυτεπαγγέλτως ή μετά από ένσταση και η ,παρά την έλλειψή της ,έκδοση απόφασης στην ουσία ,παρέχει στους διαδίκους δικαίωμα προσβολής της με ένδικα μέσα ,αλλά μετά την τελεσιδικία της απόφασης δεν επηρεάζει το ουσιαστικό δεδρασμένο ,αλλά ούτε δικαιολογεί αναψηλάφιση κατ' αυτής ,η οποία είναι ισχυρή και αναδίδει τις συνέπειές της μεταξύ των διαδίκων και δεν βλάπτει τους πραγματικούς δικαιούχους.

*****

5. ΘΕΜΕΛΙΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ

Για την θεμελίωση της νομιμοποίησης αρκεί ο ισχυρισμός του ενάγοντος ότι ο ίδιος είναι φορέας του επίδικου δικαιώματος και ο εναγόμενος της αντίστοιχης υποχρέωσης . Αν προκύψει τελικά ότι ο ισχυρισμός αυτός δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα , η αγωγή δεν απορρίπτεται ως απαράδεκτη λόγω ελλείψεως νομιμοποίησης , αλλά για λόγους ουσιαστικούς , δηλαδή ως αβάσιμη.

Έτσι και ο ισχυρισμός του ενάγοντος ότι είναι ο ίδιος δικαιούχος ή ότι ο εναγόμενος είναι υπόχρεος δεν αφορά στην νομιμοποίηση , αλλά στην ύπαρξη του δικαιώματος , ώστε και η σχετική αμφισβήτηση του εναγομένου δεν συνιστά ένσταση , αλλά άρνηση , δεν αποτελεί << πράγμα >> κατά την έννοια του άρθρου 559 αριθμ.8 και δεν υπόκειται στους περιορισμούς του άρθρου 269.

Δεν αφορά στη νομιμοποίηση και ο ισχυρισμός του εναγομένου ότι ο ενάγων έχει αποξενωθεί από τι επίδικο δικαίωμα ή ότι υπάρχουν και άλλοι συνδικαιούχοι ή ότι δεν είναι νομέας ή κάτοχος στην διεκδικητική αγωγή ή ότι κατέχει το διεκδικούμενο ακίνητο επ' ονόματι της συζύγου του ή ότι δεν κληρονόμησε το επίδικο.

Με βάση τα παραπάνω η κατά κανόνα νομιμοποίηση προσλαμβάνει καθαρά τυπικό χαρακτήρα και ενδιαφέρει (επειδή μόνο τότε ερευνάται η ενδεχόμενη έλλειψη της) κυρίως :

- α) όταν πριν από την έναρξη της δίκης εκχώρησε καθολική ή ειδική διαδοχή στο επίδικο δικαίωμα ή στην επίδικη υποχρέωση
- β) όταν κατά την διάρκεια της δίκης επέρχεται μεταβολή στο πρόσωπο του διαδίκου , η οποία δεν συνιστά καθολική ή ειδική διαδοχή
- γ) όταν υπάρχει και στο ουσιαστικό δίκαιο αμφιβολία ως προς τον αληθινό φορέα του δικαιώματος.

Όμως νομιμοποιημένοι διάδικοι δεν είναι πάντοτε τα υποκείμενα του επίδικου δικαιώματος. Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις ο νόμος παρέχει την εξουσία διεξαγωγής της δίκης σε ορισμένα πρόσωπα, μολονότι αυτά δεν ισχυρίζονται ότι είναι φορείς της ουσιαστικής έννομης σχέσεως (κατ' εξαίρεση νομιμοποίηση). Πρόκειται για τις περιπτώσεις των μη δικαιούχων ή μη υπόχρεων διαδίκων , που είναι μεταξύ άλλων : ο πλαγιαστικώς ενάγων.

6. ΑΣΚΗΣΗ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ

Τα θεμελιωτικά στοιχεία της νομιμοποίησης ενεργητικής και παθητικής , πρέπει να αναγράφονται στο δικόγραφο της αγωγής , για να προκύπτει

-----
2)Βλ.Μπεη 365,Οικονομόπουλο Τα,185

3)Βλ.Δεληκωστόπουλο – Σινανιώτη 187,Σινανιώτη ,ό.π 162

σχέση του ενάγοντος και του εναγόμενου προς την επίδικη έννομη σχέση.

Δεν απαιτείται ειδική μνεία στις περιπτώσεις που οι διάδικοι εμφανίζονται αντιστοίχως ως δικαιούχος ή υπόχρεος της επίδικης έννομης σχέσης , γιατί τότε η θεμελίωση της νομιμοποίησης ταυτίζεται με τη βάση της αγωγής. Στις περιπτώσεις όμως των μη δικαιούχων ή υπόχρεων διαδίκων ή της ειδικής διαδοχής ή της μεταβολής στο πρόσωπο υποκειμένου της ουσιαστικής έννομης σχέσης , είναι αναγκαία η παράθεση των γεγονότων , τα οποία δικαιολογούν την άσκηση αγωγής από τον ενάγοντα κατά του εναγόμενου.

Η παράλειψη της αναφοράς των στοιχείων νομιμοποίησης στο δικόγραφο της αγωγής και οι απ' αυτή συνέπειες δεν μπορούν να καλυφθούν με την αναφορά αυτών στις προτάσεις της πρώτης συζήτησης , γιατί ο ισχυρισμός για την νομιμοποίηση αποτελούν αναγκαίο στοιχείο της αγωγής.

Συνέπεια της παράλειψης αναφοράς των στοιχείων της νομιμοποίησης στο δικόγραφο της αγωγής είναι όχι η ακυρότητα του δικογράφου της από την έλλειψη στοιχείου που αποτελεί απαραίτητο περιεχόμενο του , δηλαδή λόγω αοριστίας αλλά το απαράδεκτο , ανεξάρτητα από το ότι δεν υφίσταται ουσιαστική διαφορά αφού και στις δύο περιπτώσεις η απόρριψη γίνεται για τυπικούς λόγους.

Ο ενάγων μπορεί να προβεί σε ένσταση νομιμοποίησης η οποία προτείνεται σε κάθε στάση της δίκης ενώπιον οποιουδήποτε δικαστηρίου , πρώτα στο Εφετείο και στο Άρειο Πάγο και γενικά μπορεί να προσβληθεί η απόφαση με ένδικο μέσο. Η εξαίρεση αυτή από το γενικό κανόνα δικαιολογείται από τη φύση της νομιμοποίησης ως διαδικαστικής προϋπόθεσης της δίκης.

Η νομιμοποίηση μπορεί να ερευνηθεί και αυτεπάγγελτα από το δικαστήριο , δηλαδή ερευνώνται τα στοιχεία τα οποία θεμελιώνουν την νομιμοποίηση ως προς την ουσία από την έναρξη της δίκης και ως το τέλος της , πριν από την έρευνα των οποίων δεν εκδίδεται απόφαση.

Η έρευνα γίνεται και στην περίπτωση και εάν κάποιος από τους διάδικους ερημοδικεί αφού όπως αναφέρεται (ομολογία) δεν ισχύει για την νομιμοποίηση η από την ερημοδικία ομολογία.

Όταν παραλείπεται η από το δικαστήριο έρευνα της νομιμοποίησης είτε αυτεπάγγελτα είτε μετά από ένσταση και η παρά την έλλειψη της στην έκδοση της απόφασης , στην ουσία παρέχει στους διάδικους την δυνατότητα προσβολής της με ένδικα μέσα , αλλά μετά την τελεσιδικία της απόφασης δεν επηρεάζει το ουσιαστικό δεδικασμένο , ούτε δικαιολογεί την αναψηλάφηση κατ' αυτής , η οποία είναι ισχυρή και αναδίδει τις συνέπειες της μεταξύ των διαδίκων και δεν βλάπτει τους πραγματικούς δικαιούχους.

Η νομιμοποίηση , σε σχέση με τις άλλες διαδικαστικές προϋποθέσεις εξετάζεται μετά τη διαπίστωση της αρμοδιότητας του δικαστηρίου , της ανυπαρξίας εκκρεμοδικίας ή δεδικασμένου , της ικανότητας διαδίκου , της παράστασης στο δικαστήριο κ.λ.π και πριν από το έννομο συμφέρον του οποίου η έρευνα γίνεται με τις λοιπές διαδικαστικές προϋποθέσεις .

Η από τον εναγόμενο ομολογία ή αναγνώριση των πραγματικών περιστατικών της δικονομικής αξίωσης , δεν θεραπεύει από αυτά που έχουμε αναφέρει την κατά την έννομη σχέση περιστατικά , αγωγή που πάσχει και συνεπώς αυτή θα απορριφθεί.

Πάντως η για τον παραπάνω λόγο ελαττωματικότητα της αγωγής , η οποία είναι και αβάσιμη δεν αποκλείει , για λόγους οικονομίας της δίκης , απόρριψης της αγωγής ως αβάσιμης.

Στο πεδίο το ελληνικού δικονομικού δικαίου οι ενδιαφερόμενοι δεν έχουν εξουσία να ρυθμίζουν με σύμβαση την νομιμοποίησης του ενάγοντος κατ' απόκλιση από τη ρύθμιση της πολιτικής δικονομίας , γιατί η ελευθερία των συμβάσεων , κάμπτεται στην προκειμένη περίπτωση , ενόψει της έλλειψης εξουσίας των διαδίκων να μεταβάλουν τα νομικά υποκειμενικά όρια των διαδίκων που νομιμοποιούνται , αφού επίσης δεν έχουν εξουσία συμβατικής επέκτασης των υποκειμενικών ορίων του δεδικασμένου και της εκτελεστότητας , χωρίς την οποία δεν υπάρχει έννομο συμφέρον για την διεξαγωγή της δίκης από μη δικαιούχο διάδικο , για δικαίωμα που ανήκει σ' αυτόν.

Άλλωστε στην προκειμένη περίπτωση ισχύει η βασική αρχή , ότι η ιδιότητα του νομιμοποιημένου διαδίκου στη συγκεκριμένη δίκη είναι ζήτημα για το οποίο υφίσταται αναμφίβολα δημόσιο συμφέρον και συνεπώς δεν μπορεί να αφεθεί στην διάθεση των μερών και ιδίως του δικαιούχου κάποιου δικαιώματος του ουσιαστικού δικαίου.

7. ΑΠΩΛΕΙΑ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ

Αν κατά την διάρκεια της δίκης επέλθει απώλεια της νομιμοποίησης του διαδίκου , όπως συνέπεια μεταβολής , η οποία αν υπήρχε κατά την άσκηση της αγωγής , δεν θα αρκούσε για την θεμελίωση της νομιμοποίησης του , ή αν πρόκειται για μη δικαιούχο ή υπόχρεο διάδικο , συνέπεια άρσης των στοιχείων εκείνων , τα οποία πληρούν στο πρόσωπο του διαδίκου το πραγματικό της ειδικής διάταξης του νόμου , με την οποία δημιουργείται η περίπτωση νομιμοποίησης του διαδίκου αυτού , τότε ή απορρίπτεται η αγωγή αυτή ως απαράδεκτη ή δίκη συνεχίζεται από εκείνο που ορίζει ο νόμος , ενδεχομένως χωρίς άλλη πρόσθετη διατύπωση ή από το νέο φορέα του δικαίου , αν υπάρχει , μετά την επερχόμενη βίαιη διακοπή της δίκης.

8. ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η νομιμοποίηση συμπίπτει με την ιδιότητα του υποκειμένου της επίδικης έννομης σχέσης του ουσιαστικού δικαίου και γι' αυτό δεν υπάρχει ανάγκη ιδιαίτερης απόδειξης , αφού η απόδειξη αυτή συμπίπτει με την απόδειξη των θεμελιωτικών της ιστορικής βάσεις της αγωγής των πραγματικών

περιστατικών. Σε αντίθετη περίπτωση απαιτείται ιδιαίτερη προς τούτο απόδειξη.

Η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος για την άσκηση αγωγής και γενικά κάθε αίτησης παροχής εννόμου προστασίας, ενόψει της φύσης αυτού ως διαδικαστικής προϋπόθεσης της δίκης, κρίνεται από την *legis fori* δηλ. του ημεδαπού δικαίου, το οποίο είναι το δίκαιο της έδρας του δικαστηρίου που δικάζει.

9. ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΛΛΕΙΨΗ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ

Εξαιτίας της φύσης της νομιμοποίησης ως βασική προϋπόθεση της δίκης για κάθε αίτησης παροχής εννόμου προστασίας, η αμφισβήτηση από εναγόμενο των επικαλούμενων από τον ενάγοντα θεμελιωτικών της νομιμοποίησης του περιστατικών, συνιστά όχι έλλειψη νομιμοποίησης, αλλά άρνησης της βάσης αγωγής του ενάγοντος, ο οποίος φέρει και προς τούτο το βάρος απόδειξης. Εξαιτίας της φύσης του ισχυρισμού αυτού ως άρνησης της βάσης της αγωγής δεν αποτελεί αυτή << πράγμα >> που έχει ουσιώδη επιρροή της δίκης κατά την έννοια του άρθρου 559 αρ.8.

Εξαίρεση από τον παραπάνω κανόνα υφίσταται, ως προς την παθητική νομιμοποίηση στη κατ' άρθρο 211 ΑΚ, άμεση αντιπροσωπεία, κατά την οποία ενάγεται κάποιος ατομικός και προβάλλει, προς απόρριψη αγωγής, ότι ενήργησε άμεσος αντιπρόσωπος άλλου, οπότε ο ισχυρισμός αυτός συνιστά ένσταση καταλυτική της αγωγής και πρέπει να υποχρεωθεί αυτός σε απόδειξη του περιστατικού αυτού.

Η έλλειψη νομιμοποίησης, η οποία αποτελεί διαδικαστική προϋπόθεση της δίκης και η οποία εξετάζεται αυτεπαγγέλτως σε κάθε στάση της δίκης, έχει ως συνέπεια, λόγω της ανυπαρξίας συνδέσμου μεταξύ διαδίκου και της επικαλούμενης έννομης σχέσης, την απόρριψη της αγωγής ή του ενδίκου μέσου ως απαράδεκτου και όχι ως αβάσιμου.

Η νομιμοποίηση και το έννομο συμφέρον του διαδίκου πρέπει να υπάρχουν κατά την πρώτη στο ακροατήριο συζήτηση και σε όλη την διάρκεια της δίκης. Συνεπώς τα θεμελιωτικά αυτών περιστατικά δεν μπορούν το πρώτον με τις προτάσεις. Ο χρόνος κτήσης του δικαιώματος είναι αδιάφορος.

*****

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΤΟ ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΣΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΔΙΚΗ

Στο υπ' αριθμόν 8 του τεύχους του νομικού βήματος (ΝοΒ 21 , 1025) , δημοσιεύτηκε μια διεξοδική και εμπειριστατωμένη μελέτη του εφέτη δ.ν κ. Σπυρίδωνος Σταμούλη υπό τον τίτλο << Έννομο συμφέρον και αστική δικονομική προστασία >>. Η μελέτη και η πολλαπλή καλλιέργεια του θέματος δημιουργεί την ανάγκη διατυπώσεως των παρακάτω παρατηρήσεων.

Η ορθή και ανταποκρινόμενη στις σύγχρονες αντιλήψεις άποψη του συγγραφέα , για την προσθήκη περιορισμών για καθαρούς δικονομικούς λόγους στον νομικό εξοπλισμό του αιτούμενο την έννομο προστασία , δύναται να επιφέρει εξασθένιση των ουσιαστικών δικαιωμάτων ή κινδύνων στην πραγμάτωση του σκοπού της δίκης.

Δεν δύναται να μην επισημάνουμε τη λογική αντινομία μεταξύ την εν λόγω απόψεως και της θέσεως που λαμβάνει ο συγγραφέας για το χαρακτήρα του εννόμου συμφέροντος , θεωρώντας ως ορθότερη τη κατάταξη τούτου στις προϋποθέσεις παροχής εννόμου προστασίας και όχι στις διαδικαστικές προϋποθέσεις .

Πράγματι η τοποθέτηση του εννόμου συμφέροντος στις προϋποθέσεις παροχής εννόμου προστασίας , όπως υποστηρίζει ο συγγραφέας στην παραπάνω αξιολογη μελέτη του , συνοδεύεται από τις παρακάτω όπως ο ίδιος επισημαίνει δικονομικές δεσμεύσεις και περιορισμούς :

- α) Το έννομο συμφέρον , πρέπει να υφίσταται κατά τον χρόνο εγέρσεως της αγωγής.
- β) Τα πραγματικά περιστατικά που πρέπει να συγκροτούν το έννομο συμφέρον , πρέπει να εκτίθενται στο δικόγραφο αυτής.
- γ) Σε αντίθετη περίπτωση το δικόγραφο πάσχει από δικονομική εγκυρότητα η οποία δεν μπορεί να απορριφθεί από τις προτάσεις και απορρίπτεται ως άοριστο, για λόγους δικονομικούς και όχι ουσιαστικούς , όπως υποστηρίζει η μελέτη αυτή.

Αντίθετα από τη κρατούσα νομολογία και την ορθότερη άποψη της τοποθετήσεως του εννόμου συμφέροντος στις διαδικαστικές προϋποθέσεις , αποφεύγεται και η υπό του συγγραφέα αποδοκιμαζόμενη παρεμβολή των δικονομικών αυτών περιορισμών για την πραγμάτωση του σκοπού της δίκης η οποία είναι κατ' ουσία << τομή >> της διαφοράς << μέσω >> βεβαίως των δικονομικών , αλλά βάσει των κανόνων του ουσιαστικού δικαίου. Και αυτό διότι :

- α) Το έννομο συμφέρον , ως διαδικαστική προϋπόθεση δεν αποτελεί στοιχείο της βάσεως της αγωγής .

β) Ο κρίσιμος χρόνος της διαπίστωσης του , μετατίθεται στην έναρξη της δίκης. Στην πραγματικότητα αν η ύπαρξη του επαληθεύεται πρέπει να εκδώσει απόφαση σε οποιαδήποτε βαθμό της δικαιοδοσίας.

γ) Τα πραγματικά περιστατικά που το συστήνουν θα πρέπει να προβάλλονται και μέσα από τις προτάσεις. Και μάλιστα όχι μόνο από την πρώτη , αλλά και σε κάθε συζήτηση , ως απόρροια της ανωτέρω ανάγκης για την συνεχή διαπίστωση του.

Το άσκοπο ή μη της δίκης απαιτεί αξιολόγηση των πραγματικών περιστατικών ή καταστάσεων , κειμένων που πολλές φορές είναι εκτός του κύκλου εκείνων που αποτελούν την ιστορική βάση της αγωγής.

Τα περιστατικά αυτά δεν είναι απαραίτητα να συνάπτονται ελάσσονα πρόταση αξιώσεως που προέρχεται από τη δίκη. Το έννομο συμφέρον πρέπει να υφίσταται όπως έχει ειπωθεί σε κάθε στάση της δίκης. Η μεταγενέστερη έλλειψη της συνεπάγεται την απόρριψη της διαδικαστικής πράξεως (αγωγής , κλήσεως , ενδίκου μέσου κ.λ.π) , ανεξάρτητα από την ουσιαστική και τη νομική βασιμότητα αυτής.

Το τελευταίο τούτο μας δίνει το κλειδί της ορθής επίλυσης της επί του προκειμένου θεωρητικής διαμάχης. Προσεκτικότερη ανάλυση του θέματος μας οδηγεί στις εξής διαπιστώσεις:

- α) Ότι περί υπάρξεως ή όχι του εννόμου συμφέροντος ο δικανικός συλλογισμός προηγείται του καθ' αυτό δικανικού συλλογισμού , του κρίνοντος το ουσία και νόμω βάσιμο της εις δίκην καταχθείσης αξιώσεως.
- β) Ότι ο εν λόγω προκαταρκτικός συλλογισμός εκτείνεται επί πραγματικών περιστατικών , εξερχομένων πολλές φορές του κύκλου εκείνων που αποτελούν την ελάσσονα πρόταση της ενδίκου αξιώσεως.
- γ) Ότι η καταφατική δικανική κρίση περί υπάρξεως εννόμου συμφέροντος έχει μία και μόνη συνέπεια , να ανοίξει η δικαιοσύνη τις πύλες και να δεχθεί να υπεισέλθει στην έρευνα της ουσίας και του νόμου της διαφοράς.

Προς επαλήθευση των παραπάνω περιπτώσεων , παραθέτουμε τα παρακάτω παραδείγματα:

α) Μετά την έναρξη της δίκης περί ακυρότητας του γάμου , αποθνήσκει ο ένας από τους συζύγους. Κατά την έκδοση της απόφασης της δίκης προβάλλεται ευλόγως η έλλειψη του εννόμου συμφέροντος. Αντιτάσσει ότι κέκτηται τοιούτο , διότι δεν επιθυμεί την καταμέτρηση του , στους υπό του άρθρου 13355 ΑΚ επιτρεπόμενους (έγκυρους) τοιούτους. Το δικαστήριο και πάλι κρίνει άσκοπη τη δίκη , διότι το προβαλλόμενο έννομο συμφέρον δεν είναι << άμεσο >>. Αλλιώς θα ήταν αν επικαλείτο (και αποδείκνυε) την δίωξη του εκ μέρους δανειστών του αποβιώσαντος , ως κληρονόμου αυτού , χάνοντας την προθεσμία αποποιήσεως.

β) Εκ μέρους του ενάγοντος , ο οποίος δε δύναται να προεξοφλήσει την προβολή και ευδοκίμηση της σχετικής ενστάσεως , εισάγεται αξίωση μετά την πάροδο του χρόνου παραγραφής της. Η ένσταση όμως αυτή προβάλλεται πράγματι , οπότε ο ενάγων αντιπροβάλλει ότι και στη περίπτωση που ήθελε ακόμη να θεωρηθεί παραγεγραμμένη η αξίωση , εν

τούτοις κέκτηται έννομο συμφέρον όπως αναγνωρισθεί η ύπαρξη της αξιώσεως του. Μπορεί να προτείνει αυτή σε συμψηφισμό ανταξιώσεως του οφειλέτη του.

γ) Κατά την εκτέλεση έργου νοσηλευτικού ιδρύματος , ο εργολήπτης θεωρεί το έργο δημόσιο. Άσκησε προσφυγή ενώπιον του εφετείου κατά την ειδική διαδικασία του άρθρου 6 του ν. 5367/1932 όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 61 Είς.ΝΚ.Πολ.Δ. , αιτούμενος τη βάση του ν.4489/1965 αναθεώρηση των τιμών της εργολαβικής συμβάσεως. Το εφετείο απέρριψε την προσφυγή με την αιτιολογία ότι το έργο δεν θεωρείται δημόσιο κατά την έννοια των παραπάνω διατάξεων. Επί αναιρέσεως του προσφεύγοντος , το μεν για παράβαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου , το άλλο για εσφαλμένη μη κήρυξη αναρμοδιότητας , το Α΄ τμήμα του Αρείου Πάγου παρέπεμψε το πρώτο λόγο αναιρέσεως στην ολομέλεια του Άρειου Πάγου, λόγω του γενικότερου ενδιαφέροντος του θέματος. Η ολομέλεια του Ακυρωτικού αποφάσισε ότι το έργο δεν μπορεί να θεωρηθεί δημόσιο και παρέπεμψε την υπόθεση στο Α΄ τμήμα προς έρευνα των λοιπών λόγων της αιτήσεως αναιρέσεως. Το Α΄ τμήμα θεώρησε (και ορθά) ότι δεν υφίσταται πλέον έννομο συμφέρον από την έρευνα του περί αναρμοδιότητα καθ' ύλην λόγου αναιρέσεως , εφ' όσον το καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο δεσμεύεται με την ουσιαστική κρίση του από τις ανωτέρω αποφάσεις της ολομέλειας του Ακυρωτικού.

Πάντως από αυτά φαίνεται ότι το έννομο συμφέρον αποτελεί το << λογικώς πρότερον >> της καθ' αυτό δικανικής κρίσης. Ακόμα ο λειτουργικός του προορισμός έγκειται και εξαντλείται στην ουσιαστική <<ενεργοποίηση >> της δίκης. Η δίκη όμως δεν αποτελεί αυτοσκοπό. Αποτελεί το μέσο για την επίτευξη του σκοπού. Όπως αυτός συνίσταται στην πραγμάτωση του δικαίου ή στη παροχή της συγκεκριμένης περίπτωσης της αιτούμενης έννομης προστασίας. Υπό το πρίσμα τις παραπάνω ανάλυσης , το έννομο συμφέρον, τόσο λογικά όσο και τελεολογικά αποτελεί διαδικαστική προϋπόθεση ή δικονομική , αλλά και εξέλιξης της δίκης και όχι ουσιαστική παροχή εννόμου προστασίας.

*****

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ

Τα ιδιωτικά συμφέροντα του διαδικού πρέπει να πρέπει να εναρμονίζονται και με τα συμφέροντα της έννομης τάξεως. Το συμφέρον δηλαδή πρέπει να είναι και έννομο. Επειδή όμως αυτό, ως διαδικαστική προϋπόθεση, δεν δικαιολογεί αλλά απεναντίας περιορίζει την δικαστική προστασία (ανωτ. Αριθ. 8 όμως Τριανταφύλλου-Αλμπανίδου 60), ερευνάται όχι πότε συντρέχει αλλά πότε απουσιάζει. Δεν θεωρείται έτσι έννομο συμφέρον (Κεραμεύς, αριθ. 55 σ. 114) :

Α) Όταν δεν είναι άξιο δικαστικής προστασίας, όταν δηλαδή η διαδικασία προκαλείται από καθαρώς εγωιστικά κίνητρα, που δεν οδηγούν στην ευόδωση έννομης προστασίας ή συγκαλύπτουν σκοπούς και προθέσεις οι οποίες αποδοκιμάζονται από την έννομη τάξη (εικονική δίκη, κακόβουλη εναγωγή προσώπου προκειμένου να καταστρατηγηθούν οι διατάξεις περί αρμοδιότητας βλ. Αρθρ. 37 αριθ. 3 αρθρ.116 αριθ. 4 καταχρηστική απασχόληση των δικαστηρίων για ασήμαντες διαφορές βλ. και Τριανταφύλλου - Αλμπανίδου 120-124.

Β) Όταν η δικαστική προστασία δεν είναι αναγκαία με την μορφή της διαδικαστικής πράξεως που επιλέχθηκε, αφού προβλέπεται από το δίκαιο άλλη δικαστική ή εξώδικη (Μον.ΠΑ.θ. 9913/1987, Ελλ.Δνη. 1988.1689) οδός η οποία οδηγεί ασφαλώς στην επίτευξη του ίδιου σκοπού με απλούστερο, φθηνότερο και ταχύτερο τρόπο λ.χ. ασκείται διαπλαστική αγωγή, ενώ η διάπλαση μπορεί να επέλθει με μονομερή δήλωση του δικαιούχου (Νίκας 44 βλ. για άλλες περιπτώσεις ΑΠ 25/1983, Δ 1983.597,599 Μπεη αρθρ. 68 σ. 372-373. Τριανταφύλλου-Αλμπανίδου 50-54, 126-142 Νίκα Αρμ 1981.1066-1068) όπως επίσης ασκείται καταψηφιστική αγωγή, ενώ ο ενάγων έχει ήδη στα χέρια του εκτελεστό τίτλο (Α.Π. 69/1971, ΝοΒ 1971.461.462 αντιθ. Όμως Α.Π. 392/1987 ΝοΒ 1988.748 Τριανταφύλλου-Αλμπανίδου 126-128), ιδίως μάλιστα αν από το τίτλο αυτόν εκλύεται δεδικασμένο (633 Πεκτός βέβαια αν συντρέχει ειδικό έννομο συμφέρον λ.χ. για απαγγελία προσωπικής κρατήσεως : Εφ.Αθ. 10303/1991, Ελλ.Δνη. 1993.1384, ή για να διευκολυνθεί η εκτέλεση της τελεσίδικης απόφασης στην αλλοδαπή : Α.Π. 178/1984. ΝοΒ 1985.255-256). Γενικά πάντως δεν αποκλείεται το έννομο συμφέρον και όταν ο διάδικος έχει ήδη επιτύχει ευνοϊκό δεδικασμένο σε βάρος του αντίδικου του (Α.Π. 873/1991, ΕΕΝ 1992.512).

*****

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

- Επειδή στη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας των άρθρων 741 έως 781 Κ.Πολ.Δ. δεν υπάρχει από τον νόμο θέση αντιδίκου , κατά την διάταξη του άρθρου 748 παρ. 3 Κ.Πολ.Δ. ο αρμόδιος δικαστής μπορεί να διατάξει την κλήτευση τρίτων που έχουν έννομο συμφέρον στη δίκη. Από την διάταξη αυτή , σε συνδυασμό και με την διάταξη του άρθρου 791 Κ.Πολ.Δ., δεν προκύπτει υποχρέωση αλλά δικαίωμα του αρμόδιου δικαστή προς κλήτευση τρίτων που έχουν έννομο συμφέρον στη δίκη προς αποφυγή ασκήσεως τριτανακοπής και διαιώνισης από αυτό το λόγω των δικών.
Μ.Πρ.Α.Θ. 299/85 Ελ.Δ. 27, 1417.
- Στη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας η , κατά διαταγή του δικαστή , κλήτευση παντός έχοντος έννομο συμφέρον δεν υπόκειται στη κρίση του δικάζοντος δικαστηρίου , περί του ότι πάντα τάυτα δεν διατάχθηκαν νομίμως και γι' αυτό , σε περίπτωση που δεν κλητευθούν εκείνοι , την κλήτευση των οποίων διέταξε ο δικαστής , η συζήτηση της υπόθεσης κηρύσσεται απαράδεκτη για έλλειψη προδικασίας , του απαραδέκτου λαμβανομένου υπόψη αυτεπαγγέλτως υπό του Δικαστηρίου και προτεινομένου και στην κατ' έφεση δίκη.
Μ.Πρ.Θεσ. 125/92 Αρμ. 46,938.
- Αν ασκηθεί παρέμβαση στη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας , είτε κύρια είτε πρόσθετη όπως ρητά αυτό προβλέπεται από το άρθρο 752 παρ.1 και 2 Κ.Πολ.Δ. ο ασκών αυτές θα πρέπει να έχει την ιδιότητα << τρίτου>> και όχι του << διαδίκου>> , διαφορετικά η παρέμβαση που ασκήθηκε από το διάδικο θα απορροφηθεί ως απαράδεκτη ελλείψει εννόμου συμφέροντος.
Μ.Πρ.Καβ. 100/89 Αρμ. 43,788.
- Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 79 επ. , 747 και 752 Κ.Πολ.Δ. , συνάγεται ότι και κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας είναι δυνατή η άσκηση κύριας ή πρόσθετης παρέμβασης εφόσον βέβαια συντρέχει η κατά το άρθρο 69 του ίδιου Κώδικα διαδικαστική προϋπόθεση της ύπαρξης εννόμου συμφέροντος στο πρόσωπο του παρεμβαίνοντος. Ειδικότερα , ενώ

στη δίκη της αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας το έννομο συμφέρον του παρεμβαίνοντος αναφέρεται στη θετική ή αρνητική διάγνωση του επίδικου δικαιώματος , στις περιπτώσεις της εκουσίας δικαιοδοσίας το έννομο συμφέρον του παρεμβαίνοντος συνίσταται στη παραδοχή ή απόρριψη της αίτησης αναφορικά με το ζητούμενο ρυθμιστικό μέτρο.
Εφ.Θες. 2547/96 Ελ.Δ. 39,676.

- Κατά τη διάταξη του άρθρου 761 Κ.Πολ.Δ. επί υποθέσεων εκουσίας δικαιοδοσίας έφεση έχουν δικαίωμα να ασκήσουν και να και αν νίκησαν ο αιτών , εκείνος κατά του οποίου είχε στραφεί η αίτηση , εκείνοι που άσκησαν κύρια και πρόσθετη παρέμβαση , οι καθολικοί και ειδικοί διάδοχοι τους καθώς και ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών. Η διάταξη αυτή δεν θέτει ως προϋπόθεση για την άσκηση εφέσεως από το διάδικο που νίκησε την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος αυτού. Επομένως ο διάδικος αυτός που νίκησε μπορεί να ασκήσει έφεση και χωρίς να έχει έννομο συμφέρον. Αυτό αποτελεί εξαίρεση από το γενικό κανόνα κατά τον οποίο κάθε διάδικος νομιμοποιείται να ασκήσει έφεση τότε μόνο όταν έχει έννομο συμφέρον. Στη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας αφού υπάρχει ρητή διάταξη επιτρέπεται και στο διάδικο που νίκησε να ασκήσει έφεση. Η άποψη αυτή ενισχύεται και από τη διάταξη του άρθρου 516 παρ. 2 του Κ.Πολ.Δ. που επιτρέπει την άσκηση εφέσεως και στο διάδικο που νίκησε εφόσον όμως , όπως ρητώς ορίζει , έχει έννομο συμφέρον , πράγμα που αν ήθελε ο νομοθέτης θα όριζε και στη διάταξη του άρθρου 761 Κ.Πολ.Δ.. Κατά πάσα περίπτωση όμως και στις υποθέσεις του άρθρου 516 παρ. 2 του Κ.Πολ.Δ. που απαιτείται για την άσκηση εφέσεως από το διάδικο που νίκησε έννομο συμφέρον , γίνεται δεκτό ότι τέτοιο έννομο συμφέρον υπάρχει στις περιπτώσεις που μπορούν να προβληθούν νέα αιτήματα στην κατ' έφεση δίκη καθώς και σε δίκες που αφορούν την δημόσια τάξη.
Εφ.Αθ. 7430/89 Ελ.Δ. 32,175.
- Κατά την διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας μπορεί να ασκήσει έφεση και ο αιτών του οποίου έγινε δεκτή η αίτηση , εφόσον όμως έχει προς τούτο έννομο συμφέρον, όπως συμβαίνει και στην περίπτωση αναζήτησης δικαστικής προστασίας (άρθρα 68, 516 παρ. 2 , 542 παρ. 2 , 556 παρ. 2 Κ.Πολ.Δ.), παρότι τούτο δεν ορίζεται από το άνω άρθρο 761. οι ανεπαρκείς αιτιολογίες αναγόμενες στην ατελή περιγραφή των γεγονότων και όχι σε ζήτημα που ασκεί ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης , αλλά ακόμα και οι εσφαλμένες αιτιολογίες της εκκαλούμενης απόφασης , οι οποίες δεν καταλήγουν σε διατάξεις που περιέχουν στο διστακτικό της , δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο της εφέσεως , καθόσον το κρίσιμο της αποφάσεως είναι όχι οι αιτιολογίες αλλά οι διατάξεις αυτής (ΑΠ 556/76 ΝοΒ 24 , 1071 , ΕΑ 1363/96 Ελ.Δ. 38, 680 , ΕΑ

3506/91 Νο. 40.84 , ΕΑ 8232/86 Ελ.Δ. 28, 1095). Κατ' ακολουθίαν, βλάβη του διαδίκου από τις δυσμενείς γι' αυτόν αιτιολογίες της αποφάσεως μπορεί να προέρχεται μόνο όταν από αυτές προκύπτει δεδικασμένο εις βάρος του, οπότε αυτός , αν και νίκησε , έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει έφεση για αποτροπή αυτού. Εφ.Αθ. 7177/ 99 Ελ.Δ. 41,516.

- Με την άσκηση παρεμβάσεως στην εκουσία δικαιοδοσία ο ενδιαφερόμενος αποκτά την ιδιότητα του διαδίκου (άρθρο 752 Κ.Πολ.Δ.). Ο αιτών στο πρώτο βαθμό είναι διάδικος και όχι τρίτος . επομένως δεν μπορεί να ασκήσει κύρια παρέμβαση στο εφετείο , όπου δικάζεται έφεση εκείνου που άσκησε παρέμβαση στο πρώτο βαθμό και απορρίφθηκε. Η παρέμβαση αυτή είναι απαράδεκτη για έλλειψη εννόμου συμφέροντος (ΑΠ 1522/79 Νο.Β 28,1077). Εφ.Αθ. 8210/80 ΝοΒ 29,564.
- Οι λόγοι τριτανακοπής είναι ορισμένοι , όταν με τα ιστορούμενα σ' αυτούς προκύπτει σαφώς , ως αιτιώδης σύνδεσμος η σχέση μεταξύ της δικαστικής κρίσης που εκφράσθηκε στην τριτανακοπτόμενη απόφαση και της βλάβης ή του κινδύνου βλάβης των εννόμων συμφερόντων του τριτανακόπτοντος. Εφ.Θες. 1750/92 Αρμ. 47,38 , Μ.Πρ.Καβ. 185/93 Αρμ. 48, 711.
- Αν συντρέχει κατά νόμο περίπτωση διορισμού εκκαθαριστών λυθείσης ΕΠΕ , ο διορισμός αυτός γίνεται από το μονομελές πρωτοδικείο της έδρας της ΕΠΕ κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας. Αίτηση διορισμού νομιμοποιείται να υποβάλλει και έταιρος της ΕΠΕ που έχει προς τούτο έννομο συμφέρον ενόψει και της άνω ιδιότητας του. Η αίτηση αυτή δεν απαιτείται να απευθύνεται κατά της εταιρίας ή εναντίων των λοιπών εταίρων αφού στις υποθέσεις που δικάζονται κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας δεν υπάρχουν εναγόμενοι όπως συμβαίνει στην αμφισβητούμενη διαγνωστική διαδικασία , αλλά ενδιαφερόμενοι τρίτοι δικαιούμενοι ν' ακουσθούν. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται στους τελευταίους μέσω κοινοποιήσεως σ' αυτούς αντιγράφου της αιτήσεως , η οποία διατάσσεται από το δικαστή κατά την κατάθεση της αιτήσεως , πράγμα που γίνεται και στην κατ' έφεση δίκη σύμφωνα με το άρθρο 760 Κ.Πολ.Δ. , έστω και αν έγινε η ως άνω κλήτευση στην πρωτοβάθμια δίκη. Εφ.Αθ. 3227/95 Αρχ.Ν. 46,390 , Ε.Εμπ.Δ. 46,433, ΕφΑθ7289/95 Ελ.Δ. 37,1415.
- Κάθε τρίτος που έχει έννομο συμφέρον να μεταβιβασθεί η κυριότητα του κληρονομιαίου ακινήτου στον κληρονόμο , έχει δικαίωμα να ζητήσει την μεταγραφή του πιστοποιητικού του

αρμοδίου Γραμματέα του Πρωτοδικείου σχετικά με την μη αποποιήση της κληρονομιάς που έχει επαχθεί σ' αυτόν (κληρονόμο) , συντάσσοντας την έκθεση του άρθρου 1197 ΑΚ με τα στοιχεία ταυτότητας του ακινήτου , καταρτίζοντας συγχρόνως και υπογράφοντας , κατά την διάταξη του άρθρου 1 β.δ. 1043/66 , την περίληψη μεταγραφής. Σε περίπτωση που ο αρμόδιος Υποθηκοφύλακας αρνηθεί να μεταγράψει το παραπάνω πιστοποιητικό , έχει δικαίωμα να ζητήσει από το Μονομελές Πρωτοδικείο , κατά την διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας , να εκδοθεί απόφαση με την οποία να διαταχθεί η μεταγραφή του πιστοποιητικού αυτού.
Πρ.Θες.11/84 Ελ.Δ .26, 799.

- Όταν το έννομο συμφέρον του τρίτου συνίσταται σε προσβαλλόμενο με την υιοθεσία κληρονομικό του δικαίωμα έναντι του υιοθετήσαντος είναι πρόδηλο ότι αυτό γεννιέται το πρώτον από το θάνατο αυτού , η δε ιδιότητα του επιδόξου κληρονόμου δεν θεμελιώνει έννομο συμφέρον , επομένως δε και δικαίωμα προσβολής ως άκυρης της υιοθεσίας από τρίτον , πριν από το θάνατο του υιοθετήσαντος .
ΑΠ 552/94 ελ.δ. 36,1243 , ΝοΒ 43,695.

- Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών
Αριθμ.6181/2005 Νο.Β.55 , 1354
Ακυρότητα σύμβασης πώλησης (και μεταβίβασης) ακινήτου λόγω εικονικότητας. Υπάρχει όταν οι βουλήσεις των μερών ήταν να μην υπάρξουν οι αναλαμβανόμενες εκατέρωθεν υποχρεώσεις (ή έστω μία από αυτές) του μεν πωλητή για τη μεταβίβαση του πράγματος , του δε αγοραστή για την πληρωμή του τιμήματος . η ακυρότητα της εικονικής σύμβασης συμπαρασύρει και την εμπράγματη , λόγω του αιτιώδους χαρακτήρα της (άρθρα 138, 180, 513, 1022 ΑΚ).
Απόδειξη εικονικότητας . η εικονικότητα δύναται να αποδειχθεί με όλα τα αποδεικτικά μέσα του Κ.Πολ.Δ. , καθόσον αναφέρεται στο κύρος της δικαιοπραξίας και δεν αποτελεί τροποποίηση της σύμβασης ώστε να απαιτείται ο οριζόμενος για την δικαιοπραξία τύπος.
Ανυπαρξία δεδικασμένου. Η απόφαση που λήφθηκε στο πλαίσιο ασφαλιστικών μέτρων νομής δεν δημιουργεί δεδικασμένο στη δίκη περί αναγνώρισης της ακυρότητας της σύμβασης πώλησης και μεταβίβασης ακινήτου , λόγω εικονικότητας , ακόμα και αν έκρινε παρεμπιπτόντως τον ίδιο ισχυρισμό , καθόσον πέρα από το ότι τα πρόσωπα εμφανίζονται με διαφορετική ιδιότητα , δεν υφίσταται ταυτότητα του δικαιώματος , ούτε ιστορικής και νομικής αιτίας (άρθρο 331 Κ.Πολ.Δ.).

ΣΧΟΛΙΟ

Παράνομες συναλλαγές και έννομο συμφέρον για παροχή δικαστικής προστασίας.

Η παραπάνω απόφαση παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον , πέρα από τα νομικά ζητήματα στα οποία ακολουθεί την παγιωμένη νομολογία , για το αντικείμενο της. Κατά της παραδοχές της , οι ενάγοντες όπως απροκάλυπτα ισχυρίζονται , με αποκλειστικό σκοπό να καταδολιεύσουν τους δανειστές τους , συμφώνησαν με την εναγόμενη να μεταβιβάσουν σε αυτή , λόγω εικονικής πώλησης , τρία ακίνητά τους χωρίς να συμφωνηθεί (και κατ' επέκταση να καταβληθεί) τίμημα. Αργότερα όμως όταν διαρρήχθηκαν οι μεταξύ τους σχέσεις και η εναγόμενη εξεδήλωσε την πρόθεση να <<ιδιοποιηθεί>> τα ακίνητα άσκησαν την ένδικη αγωγή , με την οποία ζήτησαν την αναγνώριση της ακυρότητας των σχετικών δικαιοπραξιών , που έγινε δεκτή. Στην πραγματικότητα πρόκειται για αίτηση παροχής δικαστικής προστασίας σε μια , αναμφίβολα παράνομη συναλλαγή (που πληροί την αντικειμενική υπόσταση σοβαρών ποινικών αδικημάτων και εμπίπτει στο πλαίσιο της διάταξης του άρθρου 38 Κ.Ποιν.Δ..

Είναι αυτονόητο ότι η Δικαιοσύνη , ως Τρίτη λειτουργία του Κράτους , δεν επιτρέπεται να διακυβεύει το κύρος της , παρέχοντας έννομη προστασία σε εκείνους που παραβιάζουν τον νόμο , νομιμοποιώντας (ή και επιδοκιμάζοντας) εμμέσως τις πράξεις τους.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 68 Κ.Πολ.Δ. γενικότερα (αλλά και του άρθρου 70 Κ.Πολ.Δ. ειδικότερα για τις αναγνωριστικές αγωγές όπως η συγκεκριμένη) αναγκαία διαδικαστική προϋπόθεση για παροχή έννομης προστασίας αποτελεί το άμεσο έννομο συμφέρον . τέτοιο συντρέχει όταν η ζητούμενη δικαστική προστασία κρίνεται όχι μόνο ικανή να συμβάλει στην προστασία των ιδιωτικών δικαιωμάτων του προσφεύγοντος , αλλά , ταυτόχρονα , στην πραγμάτωση του δικαίου και στην αποκατάσταση της κοινωνικής ειρήνης. Το ιδιωτικό συμφέρον του διαδίκου πρέπει να εναρμονίζεται με το συμφέρον της έννομης τάξης , πρέπει να είναι έννομο . όπως γίνεται δεκτό δεν υπάρχει έννομο συμφέρον , όταν με τη μορφή αίτησης παροχής έννομης προστασίας , συγκαλύπτονται σκοποί και προθέσεις που αποδοκιμάζονται από την έννομη τάξη (Ν. Νίκας , Πολιτική Δικονομία Ις.323, Κ. Κεραμεύς , Αστικό Δικονομικό Δίκαιο , Γενικό Μέρος σ.114 πρβλ. Φλ. Τριανταφύλλου-Αλμπανίδου, Το έννομο συμφέρον του ενάγοντος σς. 122-126, όπου αφενός γίνεται δεκτή η έλλειψη εννόμου συμφέροντος στην εικονική δίκη , αφετέρου εκφράζονται προβληματισμοί σχετικά με τη σχέση εννόμου συμφέροντος και καταχρηστικής συμπεριφοράς).

Από τις σκέψεις που προηγήθηκαν (και με δεδομένο ότι το έννομο συμφέρον λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο) , προβάλλει ως ενδεδειγμένη στις περιπτώσεις αυτές η απόρριψη της αγωγής και αυτεπαγγέλτως ως απαράδεκτης , λόγω έλλειψης της συγκεκριμένης διαδικαστικής προϋπόθεσης . οι τρίτοι εξ' άλλου , δεν βλάπτονται καθόσον

Τα δικά τους δικαιώματα δεν επηρεάζονται. Η λύση αυτή, ενδεχομένως, θα οδηγήσει προληπτικώς στην περιστολή τέτοιων μεθοδεύσεων. Οποσδήποτε όμως θα συμβάλλει στη διαφύλαξη του κύρους της Δικαιοσύνης.

- Αναίρεση:
Η ύπαρξη του εννόμου συμφέροντος για την άσκηση αναίρεσης, κρίνεται από την προσβαλλομένη απόφαση, κατά τη γενική διάταξη των άρθρων 68 Κ.Πολ.Δ.
Α.Π1200/ΕΕΝ 1990/418
- Ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής:
Αυτή στρέφεται κατ' αυτού που ζήτησε την έκδοση διαταγής πληρωμής, δικαιούχου της απαίτησης, και όχι και κατά του σ' αυτή φερομένου ως συνοφειλέτη.
Εφ.Π674/85 Δνη 27/170
- Ανακοπή κατά πίνακα κατάταξης :
Στοιχείο της ενεργητικής νομιμοποίησης του ανακόπτοντα τον πίνακα κατάταξης ως δανειστή είναι και η επίκληση της συγκεκριμένης έννομης σχέσης από την οποία απορρέει η απαίτηση του .
Εφ.Α8702/80 Δνη 22/17
- Απαλλοτριώση:
Η απώλεια της κυριότητας ακινήτου συνεπάγεται απώλεια εννόμου συμφέροντος του κυρίου να ζητήσει, σε περίπτωση απαλλοτριώσης του, τον καθορισμό της αποζημίωσης
Εφ.Α. 977/78 Αρμ. 33/1022

Έλλειψη εννόμου συμφέροντος συνιστά η παραγραφή του δικαιώματος
Α.Π 749/71 Αρχ.Ν. 23/295
- Απόδοση μισθίου:
Ο σύνδικος πτώχευσης νομιμοποιείται για την άσκηση αγωγής απόδοσης μισθίου
ΕΑ 11406/86 Αρχ.Ν. 38/536
Ο νέος κτήτορας του μισθίου ασκεί την αγωγή απόδοσης των μισθίων και αν ακόμη η μίσθωσις δεν αποδεικνύεται με έγγραφο βεβαίας χρονολογίας.
Μ.Π.Θεσ.3324/86 Αρμ.41/594

- Αποζημίωση γονέα για τραυματισμό τέκνου :
Ο υπόχρεος σε διατροφή γονέας του τραυματισθέντος τέκνου του ,ο οποίος κατέβαλε τις δαπάνες νοσηλείας του, δεν νομιμοποιείται ο ίδιος ενεργητικώς για την άσκηση αξίωσης αποζημίωσης από αδικοπραξία ούτε υποκαθίσταται στην αξίωση αποζημίωσης που έχει το τέκνο.
Α.Π 62/91 Νο.Β. 40/1005
- Ασφαλιστικά Μέτρα:
Η αίτηση Ασφαλιστικών Μέτρων είναι αόριστη αν δεν περιέχει τα αναγκαία στοιχεία από τα οποία να προκύπτει το έννομο συμφέρον του αιτούντα
Μ.Π.Πειρ. 722/88 Αρχ.Ν 39/431
- Αυτεπάγγελτη Έρευνα :
Η ύπαρξη του έννομου συμφέροντος εξετάζεται και αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο:
Α.Π65/71 Αρχ.Ν 22/251 , ΕΑ 3027/87 Δνη 29/1620, ΕΘ 1428/77 Δνη 19/226 ,Μ.Π.Α 9913 /87 Δνη 29/1689
- Διανομή :
Την αγωγή διανομής νομιμοποιείται να ασκήσει και ο συγκύριος που δεν είναι νομέας ή κάτοχος του διεκδικούμενου κοινού πράγματος
ΕΘ 1016/90 Αρμ 45/131
- Διαταγή πληρωμής:
Ο καθ' ου η διαταγή πληρωμής έχει έννομο συμφέρον προς άσκηση ανακοπής κατ' αυτής και πριν του επιδοθεί η διαταγή πληρωμής
ΕΘ 2567/70 Δ1/452, αλλιώς Ειρ.Α 373/69
- Δικαστικά έξοδα:
Δεν υπάρχει έννομο συμφέρον για την αξίωση προς καταψήφιση δικαστικών εξόδων όταν αυτά περιλαμβάνονται στον τίτλο (απόφαση)του οποίου επισπεύδεται η εκτέλεση.
Μ.Π.Κορ. 691/76 Δνη 18/178

- Δίοδος:
Αν μεταξύ του περικλείστου ακινήτου και του δρόμου προς τον οποίο ζητείται η δίοδος παρεμβάλλονται περισσότερα ακίνητα ,τότε η αγωγή για παροχή διόδου πρέπει να απευθύνεται εναντίον όλων των ιδιοκτητών των
ΑΠ 1225/89 ΕΕΝ 57/490
- Εκκαθάριση εταιρείας :
Κατά τη διάρκεια του σταδίου της εκκαθάρισης η ομόρρυθμη εταιρεία λογίζεται ότι υφίσταται και για την ενάσκηση των εν γένει αξιώσεων της νομιμοποιείται μόνο αυτή.
ΑΠ 361/73 ΝοΒ 21/1189, ΕΑ 1623/77 Αρμ 32/337 ΕΕμπΔ 29/567 ,ΕΑ 373/73 Αρμ 31/871
- Έννομο συμφέρον :
Αυτό πρέπει ,κατ' άρθρο 68 Κ.Πολ.Δ. να είναι άμεσο
ΑΠ 1313/89 ΕΕΝ 57/546, ΑΠ481/69 ΝοΒ 18/146, ΕΑ 7009/87 Δνη 30/778,Μ.Π.Ιω 610/86 Αρχ.Ν 38/428,Μ.Π.Κιλκ 54/91 Αρμ 45/1017
- Επίδειξη εγγράφων:
Στην αίτηση επίδειξης εγγράφων πρέπει να εκτίθενται περιστατικά από τα οποία να προκύπτει το έννομο συμφέρον του αιτούντος
ΑΠ 392/77 Αρχ.Ν 28/578
- Εφεση:
Για την άσκηση της έφεσης και αντέφεσης απαιτείται η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος που θεμελιώνεται στην βλάβη από την απόφαση
ΕΑ 615/71 ΝοΒ 19/1148
- Ίδρυμα:
Το ίδρυμα ενάγει και ενάγεται με το δικό του όνομα, γι' αυτό απορρίπτεται για έλλειψη ενεργητικής νομιμοποίησης η αγωγή που ασκείται για λογαριασμό του Ιδρύματος από το ν.π.δ.δ που με τρόπο ή με όρο σε διαθήκη είχε επιβαρυνθεί να συστήσει το ίδρυμα αυτό.
Μ.Π.Α 7072/87 Αρχ.Ν 39/537
- Κατάσχεση :
Μετά την παραίτηση από την πρώτη κατάσχεση λείπει το έννομο συμφέρον για την προβολή της ακυρότητας της νέας κατάσχεσης

παρά την ύπαρξη της πρώτης που επιβλήθηκε.
Μ.Π.Α 9912/87 Αρχ.Ν.39/537

- Κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομίας :
Η αγωγή που ασκείται κατά του κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομιάς είναι απαράδεκτη για έλλειψη παθητικής νομιμοποίησης αν ο ενάγων προσκομίζει μόνο την πράξη του Εισαγγελέα Πρωτοδικών, με την οποία διορίστηκε ο εναγόμενος ως κηδεμόνας και όχι τη βεβαίωση του αρμοδίου Γραμματέα ότι ο εναγόμενος αποδέχτηκε το διορισμό του. Η ύπαρξη αποδοχής του διορισμού ερευνάται από το Δικαστήριο αυτεπάγγελτα σε κάθε στάση της δίκης.
ΕΑ 773/79 ΝοΒ 28/96
- Μέτοχοι:
Η ανώνυμη εταιρεία και όχι οι μέτοχοί της μπορεί να ζητά την αντικατάσταση της ζημίας της
ΕΘ 769/75 ΝοΒ 23/777, Αρμ.30/68
Σε δίκη μεταξύ της ανώνυμης και τρίτου, ο μέτοχός της δεν έχει έννομο συμφέρον να παρέμβει υπέρ της Α.Ε
Α.Π 1184/84 Δνη 26/38
- Μίσθωση :
Μόνο ο εκμισθωτής και όχι ο κύριος του μισθίου έχει έννομο συμφέρον να ζητήσει την απόδοση του μισθίου για καθυστέρηση του μισθώματος από δυστροπία του μισθωτή.
ΑΠ 398/78 ΝοΒ 27/180
Ο εκμισθωτής έχει άμεσο έννομο συμφέρον να ζητήσει από τον μισθωτή αποζημίωση για φθορές στο μίσθιο όχι μόνο μετά τη λήξη της μίσθωσης αλλά και κατά την διάρκειά της, αφού το σχετικό δικαίωμα που γεννιέται και γίνεται απαιτητό από την πρόκληση της ζημίας
Μ.Π.Α 1976/74 Αρχ.Ν 15/741
Ο εκμισθωτής δεν δύναται να εναγάγει τον υπομισθωτή για μισθώματα, να του απευθύνει δήλωση καταγγελίας της μίσθωσης ή να του ζητήσει δήλωση για παρακράτηση του μισθίου παρά μόνον για απόδοση του μισθίου κατά τη λήξη της μίσθωσης.
Α.Π 326/87 ΕΕΝ 55/52
- Ομόρρυθμη εταιρεία:
Η στη διάρκεια της δίκης επελθούσα μετατροπή της διαδίκου ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας σε ανώνυμη εταιρεία δεν

νομιμοποιεί την τελευταία να συμμετάσχει στη δίκη, αλλά δικαιούται μόνο σε άσκηση παρέμβασης
ΕΑ 869/71 ΝοΒ 19/1272

- Παρέμβαση αληθών δικαιούχων:
Στη δίκη που διεξάγει ο μη δικαιούχος διάδικος ,ο αληθής διάδικος έχει δικαίωμα πρόσθετης παρέμβασης και μάλιστα αυτοτελούς
Α.Π 290/78 ΝοΒ 27/72,Α.Π 407/74 Ν.Δ 1975/208

- Προίκα :
Μετά την κατάργηση του θεσμού της προίκας και την αυτοδίκαιη περιέλευση των προικώων στη σύζυγο (56 Ν.1329/83) ο προικολήπτης σύζυγος δεν μπορεί να εναχθεί σε δίκη σχετικά με το προικώο
ΕΘ 2469/90 Αρμ.45/130

- Πτωχός :
Ο πτωχός διεξάγει μόνο τις δίκες, οι οποίες αναφέρονται στην προσωπική κατάσταση και τα ατομικά δικαιώματα όπως είναι και η προσωπική ελευθερία
ΕΑ4997/85 Δνη 26/738,ΝοΒ 27/95
Ο πτωχός και ο πιστωτής νομιμοποιούνται να ζητήσουν την κήρυξη ακυρότητας της ελεύθερης πώλησης που έγινε παράνομα από τον σύνδικο
Α.Π 392/84 Δ16/162
Ο πτωχός δεν νομιμοποιείται για υποθέσεις που αφορούν την πτωχευτική περιουσία
ΑΠ 2007/90 ΕΕΝ1991/778, Α.Π 200/74 ΕΕΝ 1974/405
Μετά την ανάκληση της πτωχευτικής απόφασης και αφού καταστεί τελεσίδικη, ο πτωχός νομιμοποιείται στη διεξαγωγή δικών
Α.Π 200/74 ΕΕΝ 1974/405
Νομιμοποιείται ο πτωχός μετά την τελεσίδικη επικύρωση του πτωχευτικού συμβιβασμού σε δίκες και για την πτωχευτική περιουσία.
Α.Π 28/81 ΝοΒ 29/1144,ΕΘ 3496/90 Αρμ.45/260 ,Ε.Α 3272/82
Αρμ.37/233, Επ.Α 923/71 ΝοΒ 19.1324
Εξαιρετικά όταν αδρανεί ο σύνδικος και υπάρχει κίνδυνος από την αναβολή νομιμοποιείται για τις υποθέσεις αυτές ,εκτός αν ο σύνδικος είναι ενημερωμένος γιαυτές και κρίνει με δική του ευθύνη ότι δεν είναι σκόπιμη και δεν συμφέρει η διεξαγωγή της δίκης.
ΕΑ 12569/89 Δ21/292, ΕΑ 2345/85 Δνη 26/1163,ΕΘ 667/77
Αρμ.31/568

- Κατά τη διάρκεια της παύσης των εργασιών της πτώχευσης, ο πτωχεύσας αναλαμβάνει τη διαχείριση της πτωχευτικής περιουσίας και νομιμοποιείται ενεργητικά και παθητικά στο δικαστήριο χωρίς τη σύμπραξη του συνδίκου
ΕΘ3496/90 Αρμ.45/260
- Συμβολαιογραφικό έγγραφο:
Ο τρίτος δεν έχει έννομο συμφέρον να προτείνει ακυρότητα συμβολαίου που καταρτίστηκε μεταξύ άλλων προσώπων ,η οποία προκύπτει από εσφαλμένη σ' αυτό αναγραφή των στοιχείων της ταυτότητας του ενός από αυτούς
ΕΑ 2948/70 ΝοΒ 19/363
- Σύνδικος πτώχευσης :
Ο σύνδικος νομιμοποιείται παθητικώς για την καταβολή των μισθωμάτων
Ειρ.Σικ.27/80 Δ11/643
Νομιμοποιείται για την άσκηση αγωγής απόδοσης μισθίου
ΕΑ 10406/86 ΑρχΝ38/536
- Συνέπειες έλλειψης νομιμοποίησης:
Αν δεν συντρέχει νομιμοποίηση κατά το χρόνο της πρώτης συζήτησης στο ακροατήριο ,η αγωγή απορρίπτεται ως απαράδεκτη
Ειρ.Περ.20/80 Δνη 23/262
- Σωματεία :
Τα μέλη του σωματείου που έλαβαν μέρος στη ψηφοφορία για την εκλογή του Δ.Σ δεν νομιμοποιούνται να προσβάλλουν την απόφαση της εκλογής γιατί θεωρείται ότι έχουν συναινέσει στην απόφαση αυτή έστω και αν ψήφισαν αντίθετα
ΕΑ 1558/89 ΝοΒ 18/342
Τα συνδικάτα σωματεία δεν νομιμοποιούνται ενεργητικώς για την άσκηση της αγωγής παρά μόνο για ίδιο έννομο συμφέρον του σωματείου
Α.Π 216/69 ΝοΒ 17/962

- Υποκατάστημα:
Το υποκατάστημα Τράπεζας δεν έχει νομική προσωπικότητα και δεν νομιμοποιείται στο Δικαστήριο
ΕΑ 5154/82 Αρχ.Ν34/571
- Υπομίσθωση:
Ο κύριος διαμερίσματος δεν νομιμοποιείται ενεργητικώς σε άσκηση αγωγής απόδοσης του μισθίου κατά του υπομισθωτή στον οποίο υπεκμίσθωσε το μίσθιο
Μ.Π.Α 4361/80 Αρχ.Ν 32/80
- Χρόνος ύπαρξης εννόμου συμφέροντος:
Το άμεσο συμφέρον πρέπει να υφίσταται κατά τη συζήτηση της υπόθεσης
Α.Π 13/87 Δνη 29/144
Τα περιστατικά που θεμελιώνουν το έννομο συμφέρον μπορούν να προταθούν με τις προτάσεις.
ΕΘ 1428/77 Αρμ.32/65
- Χρόνος ύπαρξης νομιμοποίησης :
Η νομιμοποίηση πρέπει να υπάρχει κατά το χρόνο της πρώτης συζήτησης της αγωγής ή της αίτησης
ΕΑ 6403/87 Αρχ.Ν 39/20
- Έννομο συμφέρον για άσκηση αναγνωριστικής αγωγής .
Το έννομο συμφέρον αποτελεί ειδική προϋπόθεση του παραδεκτού της αγωγή ,που πρέπει να υφίσταται κατά το χρόνο συζήτησης της αγωγής ,(αλλά και σε κάθε στάση της δίκης) , και να είναι άμεσο, υπό την έννοια να αποτελεί η έννομη προστασία που ζητείται με τη μορφή έκδοσης αναγνωριστικής απόφασης πρόσφορο και μοναδικό ένδικο μέσο για την εξάλειψη της αβεβαιότητας
Α.Π 640/2004 Ελ.Δ 2003/1307
- Έννομο συμφέρον (Ποιν.Δ)
Δεν συντρέχει έννομο συμφέρον για την άσκηση ενδίκου μέσου , όταν με την εξαφάνιση του βουλεύματος ή της αποφάσεως, εκλείπει ο λόγος παροχής έννομης προστασίας.
Α.Π.274/2002 Τμ.Ε΄,ΝοΒ 2002/1913

- Έννομο συμφέρον (Ποιν.Δ)
Αν ο διάδικος παραιτήθηκε νομότυπα από κάποιο ένδικο μέσο κατά αποφάσεως ή βουλεύματος που αυτός έχει ασκήσει ,το ένδικο αυτό μέσο απορρίπτεται ως απαράδεκτο ,λόγω της παραιτήσεως αυτής, χωρίς να είναι ανάγκη να ερευνηθεί προηγουμένως, αν για την άσκησή της έχουν τηρηθεί ή όχι οι νόμιμες διατυπώσεις.
Α.Π 6/2005 , Ελ.Δ 2005/1598
- Για το παραδεκτό της αιτήσεως περί κηρύξεως σε πτώχευση του οφειλέτη εμπόρου από απόψεως έννομου συμφέροντος αρκεί η ιδιότητα του αιτούντος ως πιστωτή και δεν απαιτείται άλλο ειδικότερο έννομο συμφέρον και δη η βεβαιότητα ότι η πτώχευση θ' αποβεί προς όφελος αυτού.
Απ 1122-3/97, Ελλ.Δ 1999, σ. 343.
- Για την άσκηση αναίρεσης απαιτείται η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος.
ΑΠ11/99, σ.777.
- Έννομο συμφέρον για άσκηση ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης. Εφόσον η διαδικασία της κατάταξης είναι ενιαία όχι όμως και αδιαίρετη , η ισχύς και το δεδικασμένο της απόφασης δεν επιδρά στους μη μετάσχοντες στη δίκη άλλους δανειστές τους οποίους ούτε ωφελεί ούτε βλάπτει , εκτός αν ομοδικούν αναγκαστικώς με τον ανακόπτοντα.
ΑΠ 525/99, Ελλ.Δ.1999, σ.1721.
- Σε περίπτωση απορρίψεως της αιτήσεως διόρθωσης προγράμματος και διεξαγωγής του προβλεπόμενου πλειστηριασμού , ο ηττηθείς διάδικος δεν έχει έννομο συμφέρον να προσβάλλει με αναίρεση την σχετική απορριπτική απόφαση.
ΑΠ 392/99,Ελλ.Δ 199, σ.1722.
- Έννομο συμφέρον για άσκηση έφεσης και αναίρεσης από διάδικο που νίκησε. Αν η αγωγή απορρίφθηκε λόγω παραγραφής της επίδικης αξιώσεως , δεν δημιουργείται ουσιαστικό δεδικασμένο βλαπτικό για το εναγόμενο και ως προς τη γένεση και ουσιαστική ύπαρξη της αξιώσεως , έστω και αν το δικαστήριο που ουσίας έκρινε περί τούτο , αφού στοιχεία της ενστάσεως παραγραφής είναι

η διαδρομή του χρόνου και η προταθείσα δήλωση του εναγόμενου ,
όχι δε και η ουσιαστική ύπαρξη της παραγραφείσης απαιτήσεως.
ΑΠ 1459/00, Ελλ.Δ. 2001, σ. 741.

- **ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ(Διοικ.Δ)**
Ο καθορισμός αρμοδιοτήτων δημόσιας υπηρεσίας ανάγεται στην κανονιστική σχέση μεταξύ κράτους και υπαλλήλων και δεν παρέχει έννομο συμφέρον προς άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως στο συνδικαλιστικό όργανο των ελεγκτών εναέριας κυκλοφορίας , το οποίο σκοπεί στην προστασία των επαγγελματικών τους συμφερόντων και ενδιαφέρεται για την ασφάλεια και την εύρυθμη λειτουργία της εναέριας κυκλοφορίας.
ΣτΕ 1521/1999, ΝοΒ 2001, σ.1060.
- Ο συνεταιρισμός έχει έννομο συμφέρον να ζητήσει την ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξεως μόνο κατά το μέρος που εγκρίθηκαν περιβαλλοντικοί όροι για το τμήμα της γραμμής το οποίο διέρχεται πλησίον των ορίων οικισμού που έχει δημιουργήσει και από το οποίο προκαλείται βλάβη (μειοψ.)
ΟλΣτΕ 1954/2000 ΝοΒ 2001, σ.1552.
- **ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ(Ποιν.Δ.)**
Η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος αποκλείεται όταν το δικαστήριο που θα κρίνει επί ενδίκου μέσου δεν έχει τη νομική δυνατότητα να εκδώσει διάφορα από την προσβαλλόμενη απόφαση.
ΣυμβΑΠ 98/2001 , ΝοΒ 2001, σ.1348.
- Εάν το ένδικο μέσο στρέφεται κατ' αποφάσεως ή βουλεύματος που δεν υφίσταται πλέον κατά την άσκηση του , απορρίπτεται ως απαράδεκτο λόγω ελλείψεως εννόμου συμφέροντος.
ΣυμβΕφΘ 312/2001, ΝοΒ 2001, σ.1369.
- **ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ(Διοικ.Δ.)**
Η σχολική επιτροπή δεν έχει αρμοδιότητα να μεριμνά για την κατασκευή σχολικών κτιρίων και συνεπώς δεν έχει έννομο συμφέρον να παρέμβει υπέρ του κύρους πράξεως με την οποία εγκρίνεται η ανέγερση σχολικού κτιρίου(μειοψ). Η διατήρηση ενός πολιτιστικού αγαθού με επίχωση και η επιχείρηση εργασιών στο χώρο στον οποίο πραγματοποιείται η επίχωση επιτρέπεται ύστερα από αιτιολογημένη κρίση περί του ότι η άμεση ανάδειξη δεν είναι αναγκαία και η μέθοδος επίχωσης και εκτελέσεως των εργασιών δεν έχει ως αποτέλεσμα την καταστροφή , αλλοίωση ή άλλη βλάβη

στο επιχώμενο αγαθό ούτως ώστε αυτό να μπορεί να τύχει εκ νέου μελέτης ή επεξεργασίας.
ΣτΕ 3847/2003, ΝοΒ 2004, σ.1287.

- ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ(Ποιν. Δ.)
Το γεγονός ότι η αίτηση του απόντος εκκαλούντος κατηγορουμένου απορρίφθηκε ως απαράδεκτη λόγω εκπροθέσμου ασκήσεως και όχι ως ανυποστήρικτη , όπως έπρεπε δεν θεμελιώνει έννομο συμφέρον για την άσκηση αναιρέσεως.
ΑΠ 871/2004, ΝοΒ 2004, σ.1826.
- ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ(Πολ.Δ.)
Έννομο συμφέρον για την άσκηση ανακοπής κατά πίνακα κατατάξεως έχει και ο εγχειρόγραφος δανειστής , ο οποίος αμφισβητεί το προνόμιο με το οποίο φέρεται εξοπλισμένη η απαίτηση του καθ'ού η ανακοπή , προκειμένου να ικανοποιηθεί συμμετρως και αυτός , ως εγχειρόγραφος δανειστής` αναίρεση κατά το άρθρο 559 αρ.14 ΚΠολΔ (κήρυξη απαραδέκτου παρά το νόμο).
ΑΠ 145/2004, ΝοΒ 2004 ,σ.1563.

*****

Βιβλιογραφία

- -Αργυρόπουλος Χ. Νομιμοποίηση Α.Ε. για άσκηση ένδικου μέσου ΝοΒ 30/707
- -Βλαστός Σ. Δ13/167, ο ίδιος Δ17/178.
- -Γιαννουσάκης Μ , Δ19/252.
- -Κατράς Ι., Η νομιμοποίηση των διαδίκων στη δίκη για παράδοση ή απόδοση μισθίου ακινήτου Δ11/555.
- -Κεραμεύς Κ. , Ουσιαστική βασιμότητα και ενεργητική νομιμοποίηση της αγωγής αποζημιώσεως κατά του ασφαλιστή σε περίπτωση υποθήκης εγγεγραμμένης σε ξένο νόμισμα Δνη 25/763.
- -Κορνηλάκης Π., Αγωγή παυιάνη-ενεργητική νομιμοποίηση ΝοΒ 29/132
- -Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη Ε., Η ενεργητική και παθητική νομιμοποίηση στη δίκη για αναγνώριση πατρότητας Αρμ38/953.
- -Κουσουλής Σ., Δ17/732
- -Μπέης, Δ5/493, Δ6/453, ο ίδιος , προβλήματα νομιμοποίησης των διαδίκων Δ15/110, ο ίδιος, Έλλειψη νομιμοποίησης πτωχευμένου εμπόρου Δ 20/547.
- -Νικόπουλος Β., Η εξουσία του εκτελεστού διαθήκης προς διεξαγωγή δικών Αρμ 26/794.
- -Οικονομόπουλος Γ., Προυποθέσεις παροχής εννόμου προστασίας και δικονομικά προϋποθέσεις ΕΕΝ23/966.
- -Παπαδημητρίου Γ. , παροχή δικαστικής προστασίας.Αγώνες αυτοκινήτου. Αμφισβήτηση συμμετοχής αγωνιζόμενου κ.λ.π Δνη 25/1513.

- -Σέργης Ι. Η αντιπροσωπευτική εξουσία του ναυτικού πράκτορα , διεξαγωγή δικών κ.λ.π ΕΝΔ1978/283.
- -Σταμούλης Σ. Έννομο συμφέρον και αστική δικονομική προστασία ΝοΒ 21/1025, ΝοΒ 21/1035 ΕΠ.
- -Σχινάς Ι., Δικαστική προστασία εξ αφορμής τηλεοπτικής διαφήμισης παιδικών παιχνιδιών Δ23/113.
- -Τρωιανός Σ., Η εις περιουσιακάς δίκας νομιμοποίησης των εκκλησιαστικών νομικών προσώπων ΝοΒ 20/843.
- -Χασάπης Κ. το << έννομο συμφέρον>>εν τη αστική δίκη ΝοΒ 22/731
- -Χιονίδης Γ. , Το δικαίωμα υποβολής ενστάσεως 9 ενεργητικής νομιμοποίησης) δια την ακύρωσιν αρχαιρεσιών γεωργικού συνεταιρισμού μετά τον.ν. 921/1979 Δ12/712.

*****

Συντομογραφίες

Α.Κ	Αστικός Κώδικας
α.ν	αναγκαστικός Νόμος
Α.Π	απόφαση του Αρείου Πάγου
Αρμ.	το περιοδικό Αρμενόπουλος
Αρχ.Ν	το περιοδικό Αρχείο Νομολογίας
β.δ	βασιλικό διάταγμα
βλ.	βλέπε
ΔΕΕ	Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιρειών
ΕΑ	Εφετείο Αθηνών
ΕΕμπ.Δ	το περιοδικό Επιθεώρησης Εμπορικού Δικαίου
ΕΕΝ	το περιοδικό Εφημερίς Ελλήνων Νομικών
ΕΘ	Εφετείο Θεσ/νίκης
Ειρ.	Ειρηνοδικείο
Εισ.Πολ.Δ Δικονομίας	Εισαγωγικός Νόμος του Κώδικα Πολιτικής
ΕλΔ ή Δ/νη	το περιοδικό Ελληνική Δικαιοσύνη
ΕΠ	Εφετείο Πειραιώς
επ.	επόμενα
Ερμ.ΑΚ	ερμηνεία Αστικού Κώδικα
Ερμ.Κ.Πολ.Δ	ερμηνεία Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας
Κ.Ποιν.Δ	Κώδικας Ποινικής Δικονομίας
Κ.Πολ.Δ	Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας

Μ.Πρ	Μονομελές Πρωτοδικείο
ν.δ	νομοθετικό διάταγμα
Νοβ.	Το περιοδικό Νομικό Βήμα
Ολ	Ολομέλεια
π.δ	προεδρικό διάταγμα
ΣτΕ	Συμβούλιο της Επικρατίας
Σχεδ.Πολ.Δ	σχέδιο Πολιτικής Δικονομίας
Συμβ.	Συμβούλιο
ΖΡΟ	ο Γερμανικός Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας

*****

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

-ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ..... σελ.2

-ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....σελ.3-7

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

-ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

1. Νομικός χαρακτήρας του εννόμου συμφέροντος...σελ.8-13
2. Συστατικά στοιχεία του εννόμου συμφέροντος... σελ.14-17
3. Επίκληση και έρευνα.....σελ.17-19
4. Έλλειψη και συνέπειες σελ.19-20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

-ΤΟ ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΣΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΗ....σελ.21

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

-ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ

1. Έννοια σελ.22
2. Ενεργητική και παθητική νομιμοποίηση.....σελ.22
3. Φύση νομιμοποίησης και εννόμου συμφέροντος ...σελ.22-23
4. Αυτεπάγγελτη έρευνα σελ.23
5. Θεμελιώδη στοιχεία της νομιμοποίησης.....σελ.24
6. Άσκηση νομιμοποίησης σελ.24-26
7. Απώλεια νομιμοποίησης σελ.26
8. Απόδειξη νομιμοποίησης.....σελ.26-27
9. Αμφισβήτηση και έλλειψη νομιμοποίησης.....σελ.27

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

-ΤΟ ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΣΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΔΙΚΗ.....σελ.28-30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

-ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΕΝΝΟΜΟ
ΣΥΜΦΕΡΟΝ.....σελ.31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

-ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ.....σελ.32-46

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....σελ.47-48

Συντομογραφίες.....σελ.49-50